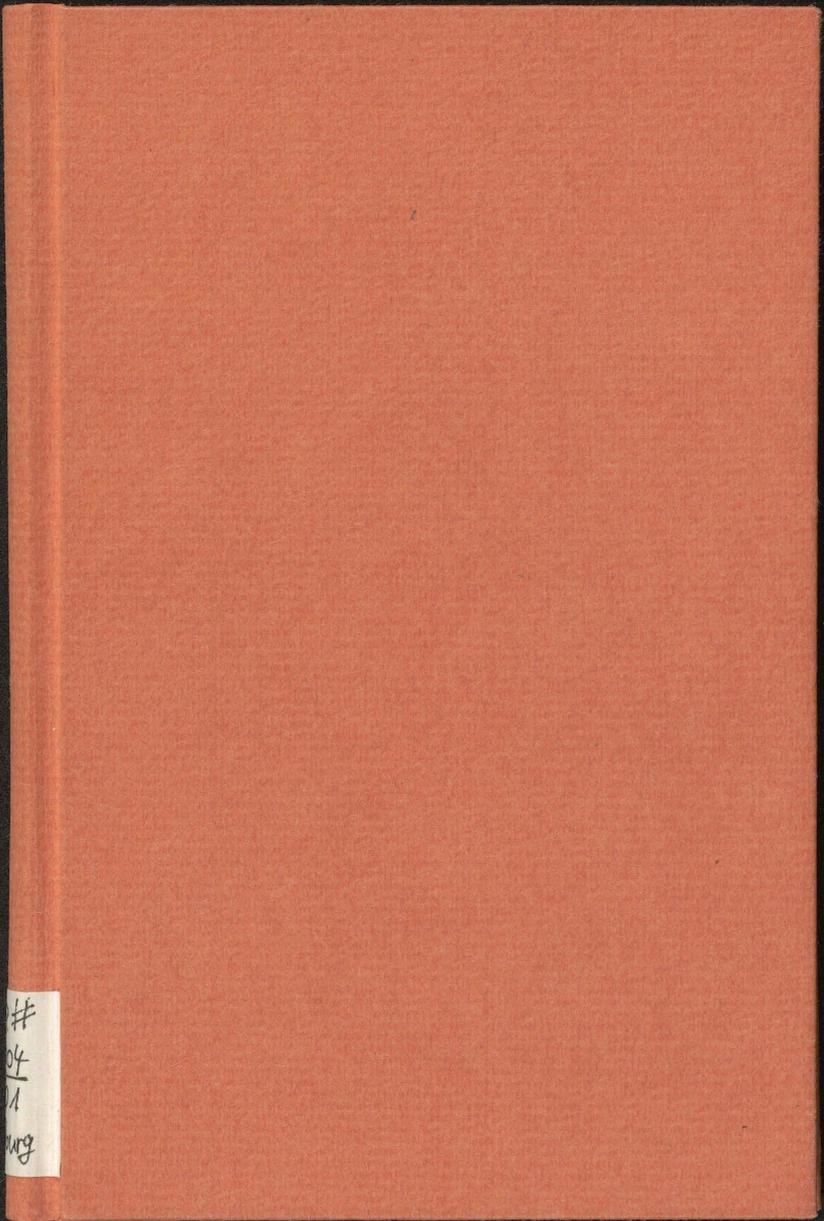

04
1
mg

401
1
Bry

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

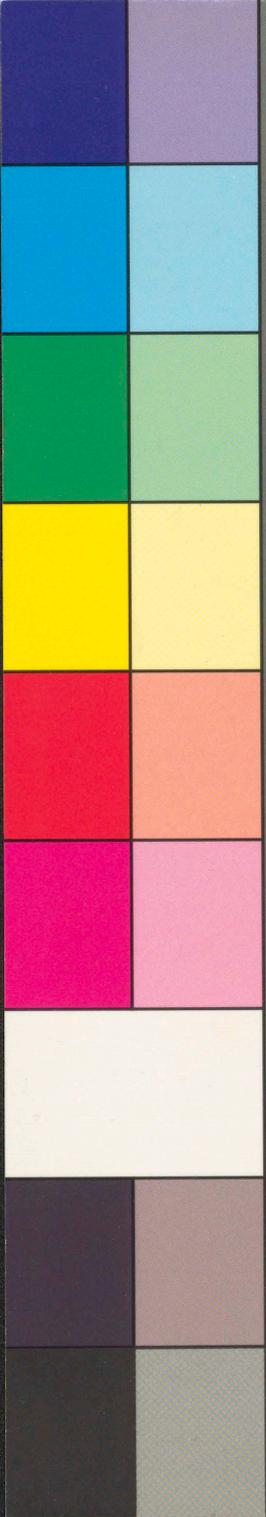
Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

KODAK Color Control Patches

© Eastman Kodak Company, 1997

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

© Eastman Kodak Company, 1997

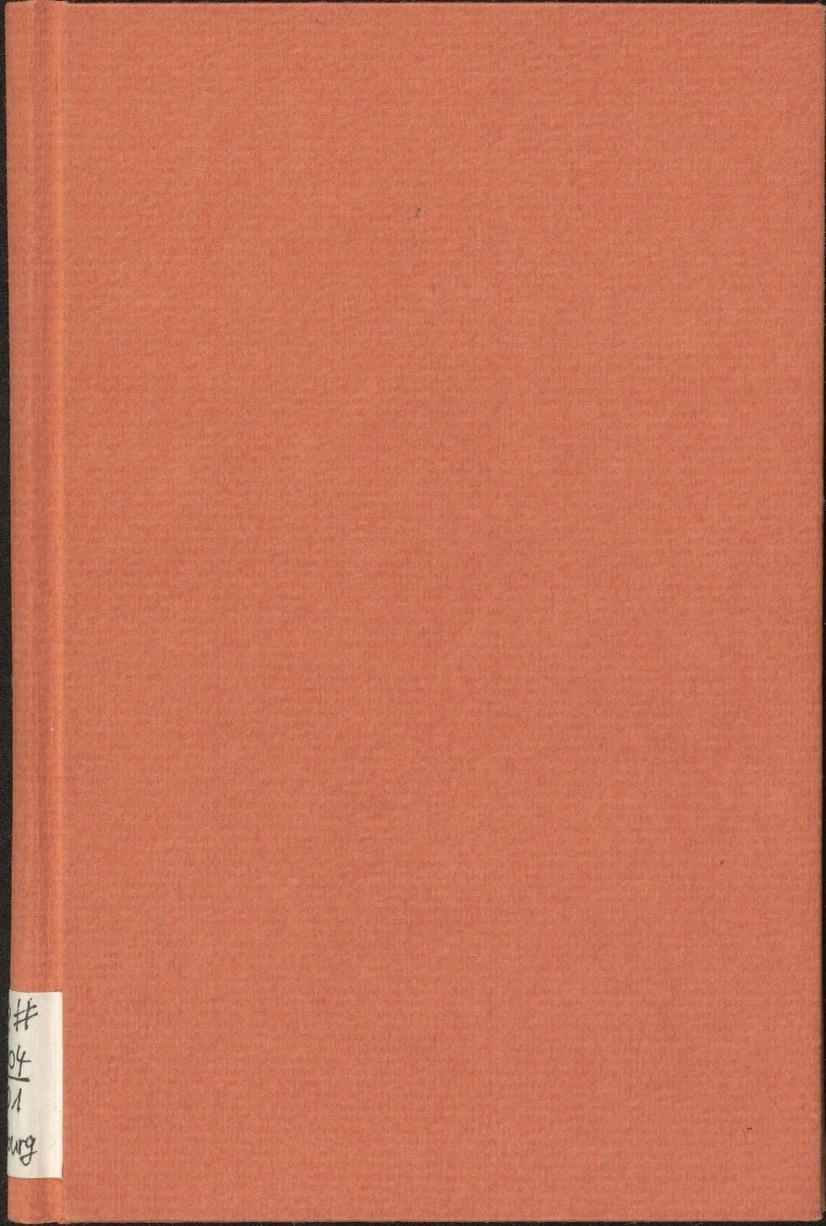
KODAK Gray Scale

A 1 2 3 4 5 6 **M** 8 9 10 11 12 13 14 15 **B** 17 18 19

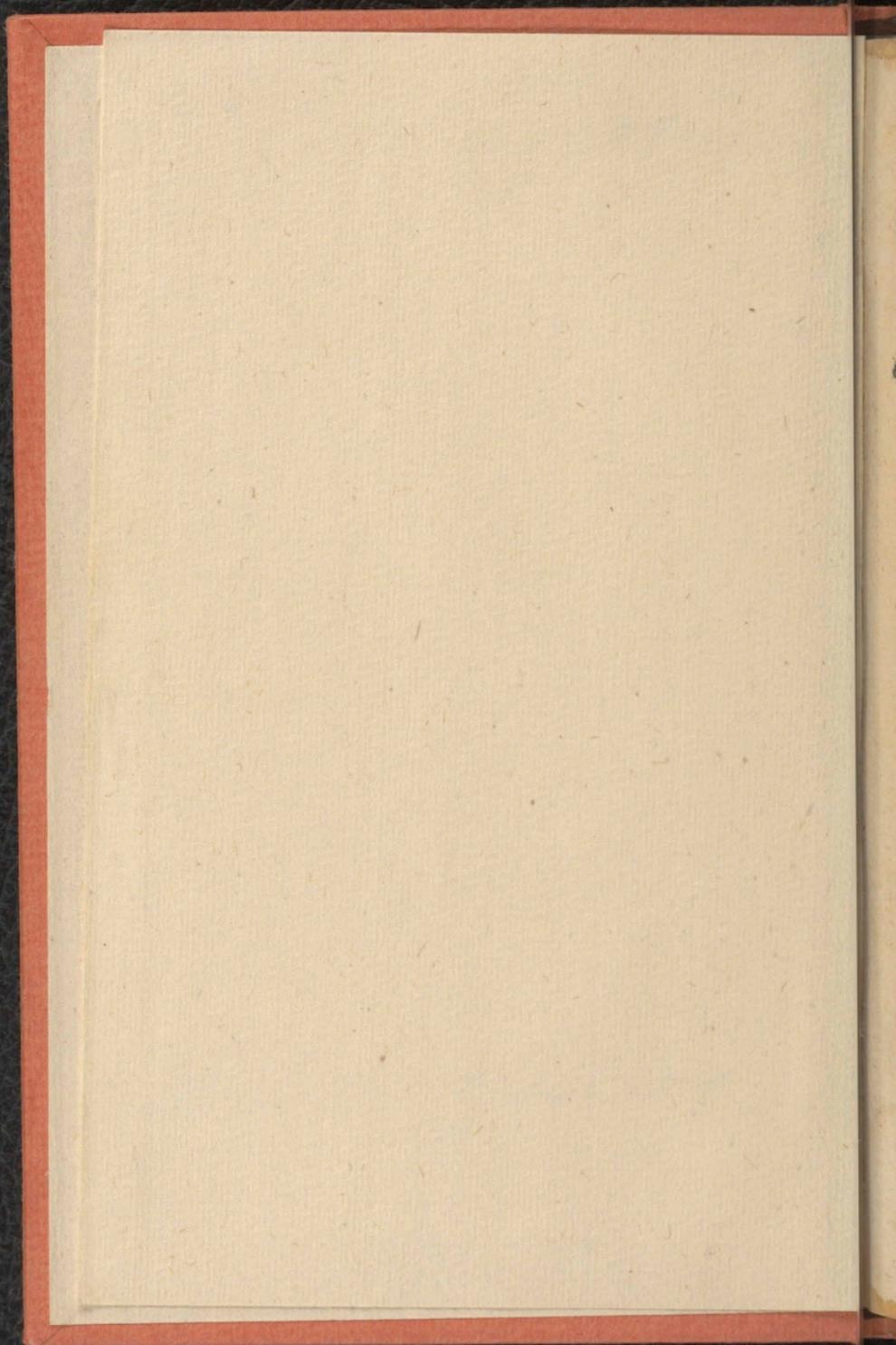
04
1
mg

R 2004/0101 #Marburg

Band ist digitalisiert.
2010

50212092

DIALECTICA
IOHANNIS CASPARI,
SARII, PER QVAE
stiones, In Compendiũ
redacta, Authore
Chasparo Ro
dolphi.

ADCESSIT IN PRINCIPIO PER
eundem Procermion, continens
rotius Dialectici nego
in summã ac vsum

Inches
Centimetres

Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

KODAK Color Control Patches

©Eastman Kodak Company, 1997

DIALECTICA
IOHANNIS CAE.
SARII, PER QVAE
siones, In Compendiū
redacta, Authore
Chasparo Ro
dolphi.
ADCESSIT IN PRINCIPIO PER
eundem Procecionem, continens
rotius Dialectici nego
in summā ac vsum

KODAK Gray Scale

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

DIALECTICA IOHANNIS CAE.

SARII, PER QVAE

stiones, In Compendiū

redacta, Authore

Chasparo Ro

dolphi.

ADCESSIT IN PRINCIPIO PER

eundem Proemion, continens

totius Dialectici nego

in summā ac vsum

I V V E N T V T I M A R P V R
G E N S I R E I N H A R D V S
H A D A M A R I V S .

Vadenti peregre, Callis sinuosus, aprico,
Ut Proteus formis pluribus, errat agro:
Cautibus hic horret, blandis iuuat ille viretis,
Ille salebrosus, mollis hic esse solet:
Per latas aliud, longis ambagibus, ora,
Tetra vel aspectu lustra, vagatur iter:
AEquatis aliud te per compendia lamis,
Ducit, ut innocuis passibus ire queas.
Panditur ad accessu vario Dialectica, tanquam
Innumeris vulgo meta petita vijs:
Pleraque diuersis anfractibus horrida, sistit
Cluosa fessos asperitate viros:
Rara viatores campo traducit amœno,
Rarior optata commoditate beat.
Ad Logicen properas sed tu qui tramite recto,
Ne rapiare vago Tesqua per hirta gradu:
Adcipe Chaspari monumenta fidelia nostri,
Quæ tulit officio candidiore tibi:
Sic Spelæa nihil seductus ad auia, frugem
Omine speratam dexteriore feres.

Doctissimo ac humanissimo Hebrææ lin-
guæ apud Marpurgum Professori

AUG. SEBASTIANO

NU TZ AENO,

Compatri suo

CHASPA

RVS

RHODOL

PHI

ὑπεράτιμ.

X primere
verbis, doc-
tissime Seba-
stiane nō pos-
sum, quanto
fauore, quan-
tis item bene-
ficijs Acade-
mia nr̄a, me
sūt profecuta:
Partim, q̄
me hominē
(vt aiunt) ὄν

πανοτιέα, dignum olim censuerit, à quo Pædago-
gium recens, et decenter informari, & prudenter
erigi: cuius in humeris, onus istud vt grauissimū
ita mehercle amplissimum, quiescere cōmodius
posset. Vnde si quid laudis prouenerit, ad te
pars melior deriuari debet, qui mihi Theseus sē-
per infraustus adfuit. Partim quod maioribus

A ij

officijs

officij me sibi obstrictura, ad altio-
rem gradum euexerit, nempe in album doctissimo-
rum celeberrimæ Academicæ nostræ Professio-
rum transcribendo. In quorum refule-
tissimo Theologo ERHARDVS SNEP-
PIVS, τὸ γὰρ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέει ἀνδρῶν,
Iurisperitissimus D. IO. FERRARIVS
Præceptor nō cōis, τὸ δ' ἐνὶ μὲν μορφῇ ἰπείων, ἐνὶ δὲ
φρενὶς ἰσθλαί. Καὶ σὺ ὦ Σεβαστὰν ἰλικρινίσατε, ἑβραϊκῆς
γλώσσης πρόβλημα τὸ χάλκεον (ὡς δὲ μιν ἰσθλαί) καὶ ἀρρηκτοῦ
τέχου. Ioānes Lonicerus, qui vtrū Rhomanas, an
Atticas Musas habeat magis præsentis, sub ius-
dice est. Burchardus Mitthobius, cū Matheleos,
tum Medicinæ callentissimus: Cui vtinam κῆρ
illa Homericā ἢ ὀλοή tam sit propitia quàm ini-
qua. Præstantissimos alios, ne magis ἐγκώμιον ce-
cinisse, quàm epistolam scripsisse videar præ-
tereo Quibus connumeratis, eò neruis omni-
bus incumbo, vt tantorū Procerum, erga me
benevolentia & expectationi respondeam. Sed
cum in presentiarum nihil, quod me voti com-
potem redditurum existimem, occurrat, omni-
bus tamen (quæ tantorum virorum est huma-
nitas) rem gratissimā me facturum spero, si vel
aliquid grati animi ac amoris mutui specimē ex-
hibitur⁹, ea, quæ Academicæ iuuentuti nostræ
profutura confidam, in publicum emittere cura-
rem; maxime Dialectica, hoc est, à professionis
meæ chartophylacio deprompta progymnasia,
& eadem breuiter & luculenter: vt velut
in tabula depicta cōtemplentur, et maiore etiam

cum fructu consequantur adolescentes. Quippe
prouincia eandem multi, cum ex Neotericis, tum
ex veteribus, et ijs tam Græcis quàm Latinis, sube-
eunt, multa quidem tradiderunt: sed alij pro-
lixitate tam fastidiosa, alij breuitate tam suc-
cincta, tot argutijs alij, alij barbarie tanta, vt
(nisi me iudicium fallat) instituto paucissimi
fatisscerint. Vnus Cæsarius, vt (cum bona
aliorum venia dixerim) inter veteres philoso-
phos merito recensendus, medio quodam mo-
do, vt ipse fatetur, inuento cursu procedens, ex
nō contēnendis autoribus, decē tractatus cōpo-
suit nō minore cum fructu, quàm laude. In quibus
ea ferè omnia quæ in Analyticis, Topicis &
Elenchis apud Aristotelem, in quarto & nono
etiam, quæ promiscue apud Boethium habentur,
videtur complexus. Eacum prudentis-
simo huius Academiæ Procerum consensu, pu-
blice prælegenda suscepissem, ac quædam iuueni-
tutis nostræ captum excedere animaduertissem:
in Compendium omnia, relectis, à quibus nos-
træ ætatis ingeniola utcumque abhorrere vi-
debantur, redigere constitui. Id quicquid est, cui
potius dedicem quàm tibi Sebastiane humanis-
sime, neminē habeo. ὑπομνήσκων τῶν πρὸς ἐμὲ ἰερέων
χριστιανῶν τοῦ τῶν ἐπι λομῶν πεποιμένων. Non tam ve-
gratias referre, quàm vt grati pectoris symbolū
proferre gestiam. Oia ita cętu eo quoscripta sūt
animo, hoc est cādissimo suscipiēs, Iudiciū tuū
quod perspicacissimū & idem humanissimū, adhi-
bero. Et siqua non magnifico vocabulorum

Adparatu videbis expolita: cogitato me in sim-
plicem & ad puerilia magis ingenia adpositam
rationem: quam sermonis exquisitoris lenocini-
um, incubuisse: iuxta peruulgatum illud *αυαθὲς
νερονος ἔστι σαφιστερον*. Adhæc, si ordinem non nihil mu-
tatum et me per omnia Cæsarianis vestigijs non
insistere conspexeris, consulto à me factum esse
arbitrator: Quo soli iuuentuti nullius in verba
magistri iurat⁹, prodessem: In nonnullis Rhodol-
phum Agricola m secutus, Alibi Philippū Me-
lanchthona, olim apud Tubingam & Vuitem-
bergam præceptorem meum vniue obseruandū,
In plerisque Ludouicū Viuem, put vtilitas futu-
ra videbat efflagitare, sū imitat⁹. Adieci singulis
fermē capitibus singulos vsus. Toti⁹ item nego-
cij Dialectici sūmā præmisi, vt ei⁹ artis studiosi,
statim in ipsius operis ingressu videāt, quorsum
tēdat, ac quid sibi velit hæc disserendi ratio. Qui
labor qualiscunque meus, si principio tibi, vir i-
tegrissime, placuerit: deinde, per te, affini tuo D.
IOANNI FICINO Hassiæ Archicancel-
lario communi omnium doctissimorum viro-
rum patrono ac Mecœnati: Postremo huius cele-
berrime Academiæ proceribus, fuerit sedulo cō-
mēdat⁹. Ad tua reliqua i me bene merita cumul⁹
hic vltimus, cui nihil adijci vltterius queat, adces-
erit. Vale ex Academia Marpurgensi, viij
Idus Iulias, Anno ab orbe redēpto,
M.D.XXXIII.

CHASPARI RHODOL
PHI IN ARTEM DIALE
CTICAM PROEMION.

VONIAM
omnis, vt in
quit Cicero,
que à ratione
de aliqua re
suscipitur in
stitutio, debet
à diffinitione
proficisci, vt
intelligatur
quid sit de q̄
disputetur:

tractaturi artem differendi, primum quo nomi
ne adpelletur constituemus. Deinde quid sit,
Hic Quæ partes, Quod officium, Quo nomine
à Gramaticis et Rhetoricis differat. Principio igitur
differendi rationem Plato *διαλεκτικὴν*, Aristoteles
λογικὴν dixerunt: hic à *λόγος*, ille à *διαλεγεσθαι*

Etymo
logia.

Quòd rationem quandam de quocunq; thema
re disputandi p̄scribat, et modū tū discendi tū do
cēdi tradat. Est ergo *διαλεκτικὴ* nihil aliud c̄p̄ scien
tia ita disputandi, vt quacunq; re proposita valis
dissimis argumentis tua probare, aliena verò re
futare, certo modo ac ratione queas. Hæc duas
habet partes. Quarum altera *εὐρετικὴ* Græcis, In
uētiua Latinis; altera verò *κριτικὴ*, hoc ē, iudicatiua

ἄριστος

Partes.

A iij dicitur

dicitur. Inuentio argumentum quærit, & ma-
teriam confirmandi propositi thematis exhibet.
Hæc pars dialectices, quia locos, qui sunt
Tanq̃ domunculæ & sedes argumentorum,
ministrat, recte à Grecis *τοπιχη* dicta est. Iudicati-
ua inuentum argumentum excutit atq̃ explo-
rat. Cape similitudinem. Bractearius exculptu-
rus imaginem, principio cogitat vnde sibi com-
paret metallum. Conquisito eo proximum est
vt videat sit ne probum an adulterinum, itaq̃
ad Balanũ exigit. Sic dialecticus principio argu-
mentum inuenit, Hic diiudicat sit ne probum an
fallax. Proponatur thema ex Cicerone. Fides est

Exem-
plum ex
i. officii
orũ de-
sumptũ
Summa
Iudicati-
ua Dia-
lectices.
Triplex
colligendi
facul-
tas.

fundamētum Iustitiæ, Loci, finitio, partes, caul-
sæ, officia, similia, contraria, Argumenta mini-
strabunt. Quæ postea *κριτικη* inquirat, & tanq̃
aurifaber ad suos Balanos, hoc est, questiones,
Quid nomen sit, Quæ res, Quæ Causæ,
Quæ partes, Quæ officia, exigit. Ex quibus
colligere est hanc posteriorem partem Dialecti-
ces aut diffinire aliquid, aut diuidere, aut colligere
Porro colligendi facultas triplici diuersitate,
vt inquit Boethius, tractatur. Aut .n. perpetuo
veris argumentationibus disputatio decurrit, et
disciplina vel demonstratio nuncupatur; aut tan-
tum probabilibus, & *διαλεκτικη* dicitur; aut aper-
tissime falsis, & Sophistice, hoc est Cavillatoria
perhibetur. Quorum omnium exemplũ esto.
Fides est fundamentum Iustitiæ. Exploraturus
igitur probè ne tenferit Cicero, ad primam que
suonem exigit, & certam adpellationem vocat

Exemplũ.
Finitio
nois.

bulorum constitue. Itaq; cum fides à suo factum
 sit, iubet vt fiant que dicta sunt: ergò virtus. Iustitia
 cum à Iure, executio iuris: ergò etiam virtus.
 Porro, constituta certa adpellatiõe vocabulo-
 rum, mox cogitabis. cuiusmodi virtus est Fides:
 cuiusmodi virtus iustitia, Quandoquidem,
 Prudètia, Fortitudo, Temperantia virtutes sunt.
 Hoc opus hic labor est, vt probè excutias natura
 ram vocabulorum. Nam si inepte diffinieris,
 corruet quicquid erit Dialectici negotij. Atqui
 hic tibi est Dialecticus, tanq; Mercurialis statua,
 πολυκεφαλός, non tam ducens q; animi cogitatione
 dirigens: Quomodo videlicet animi cogitatio
 formanda circa finitionem rei, in hunc modum,
 sit ne minus coe vocabulum vox diffinienda,
 an magis commune Item cum quibus habeat
 cognationem. Hæc est n. materies diffiniendi.
 Principio igitur Dialecticus præscribit, quæ vo-
 ces cognatæ, veluti prima philosophiæ elemen-
 ta: Quæ minus coia, quæ magis coia vocabula.
 Siquidem minus coia semper diffiniuntur per
 magis coia, et voces cognatæ solū admittuntur in
 diffinitionem. Vt Fides, quia minus commune e,
 diffinitur per vocabulū Virtutis, quod magis
 commune est. Sic de Iustitia iudicandū. Sed quia
 difficile erat cognoscere minus ac magis com-
 munita vocabula, Item voces cognatas, visum
 est prudentibus hominibus quōsdā locos coes, tā
 q; armarum etariū quōsdā adornare, & in hos locos
 quōsdā esset visū vocabulorū min⁹ ac magis co-

Finitio
 rei

Vfus p
 dicabili
 um.

Predica
 bilia.

Prædic
 camenta
 & eorū
 vsum.

**Diuisio
pñtorū**

**Vsus
prædica
mētōrū**

**Numē
rus præ
dicamē
torum**

Exēplū.

Diuisio

Quicquid etiam vsq̄ esset vocum cognatarum,
vt sicubi incidere vocabulū aliquod diffiniē
dum, haberemus in promptu materiam diffini
endi. Quia verò res natura confusæ sunt,
etenim Accidentia Substantijs videm⁹ esse admi
xta. Vt igitur ordine quodam possent res concipi,
ac diffiniri, opus fuit istis ordinibus rerū, vt
suas cuiq̄ rei significandæ voces tribueremus.
Tres ergo locos instruxerūt, vnde peterēt diffi
nitiones, hoc est, Sūm, Quantitatem, & Qua
litate. Quartum vt conferendarū rerū materiā
administraret. Posteriora .n. sex Prædicamenta
ad relationem referenda censemus. Explora
turus igitur naturam Fidei & Iustitiæ sic cogita
bis, cadat ne in Subiectum, an subsistat per se:
certum est vtrumq̄ cadere in Subiectum, Non
igit, Substantiæ. Proximū est, vt cogites sint ne
magnæ an paruæ res, At cum nō sint expositæ
sensib. nō possunt esse Quātitates, ergo Qualita
tes erunt. Hinc diffinitionem petes: Cum aut
tem Qualitates non sunt aliud nisi *diad. oris* quæ
dam, hoc est, affectiones animorum & corporū,
Vtraq̄ affectiōes animi sunt. Quid igitur fides &
Qualitas animi voluntaria, conuentorum di
storumq̄, constantiam & veritatem seruans.
Quid Iustitia: Qualitas animi voluntaria, tri
buens vnicuiq̄ quod suum est. Excussa tandē
natura vocabulorum, proximum est, vt vide
as q̄ latē pateat vocabulum, q̄ multa themati
insint, id quod Diuisio explicabit, quæ nō pa
rum

rum adiuuat diffinitionem. Cum diffinitio nihil aliud sit nisi ex Genere per Differentias diuiso, in spes descendere. Ergo alia fides est domini in seruos, alia serui in dominos, alia Imperatoris in deuictos &c. Item alia est Iustitia Commutativa, alia Distributiva, Alia Priuata, alia Publica, alia Bellica, alia Ciuilibis. Quae oia ubi probe excusseris collatis vtrò utròq; finitionib; ac partibus: Tum demum certam aliquam sententiam affirmatiuam vel negatiuam, simplicem vel conditionalem, iuxta rationē simplicium vocabulorum statues. Præstiterit autem plures propositiones cōnectere, vt q̄ apte inter se cohaereant propositiones, & q̄ efficax probatio sit, videas. Ne tamen vt in buccam venerint effusias, & prodigiosa argumentatio erumpat, ad certas argumentandi formas, quas in hoc Dialecticus præscribit, Propositiones redige, ad hunc modum.

Quidquid verè ac constanter dicta seruat, est fundamentum Iustitiæ: Fides verè ac constanter dicta seruat: Ergo Fides est fundamentum Iustitiæ.

Porro, hæc omnia proprie, distincte, copiose, ornate, & cum quadam audientium admiratione eloqui indicat Rhetor. Ergo inter Grammaticū, Dialecticum, Rhetorem hoc inter est: Grammaticus orationem format simplicem vel figuratam, pertinet ergo ad dictiones.

Dialecticus simpliciter, et citra omnem splendorem

Propo
sitione.

Argu
mentatio.

dorem, quid veri, quid falsi orationi insit exa-
quiri; atque adeo iudicium de rebus format.
Rhetor coloribus quibusdam utitur, quibus
orationem magis splendidam reddat. Instruit
enim orationem ad Captum popularem. Recte
igitur Stoicorum Princeps (quemadmodum
inquit Viues) Dialecticē manu dicebat esse simi-
lem cōtractæ in pugnum: Rhetoricen verò eidē
manui expansæ i palmā: Ut in hoc velut sermo-
nis ædificio Grāmatica cedat ligna & lapides:
Dialectica domū erigat, Rhetor condat ciuitatē.
Grammatica vsq; ad vocabulorū coniunctionē
progrediat: Dialectica vsque ad argumētationē,
Rhetorica vsque ad sermonē, & (quod exactius
est) orationem. Hæc ille.

Habes, Quod nomē sit Artj, Quæ partes, Quo
à Grāmatica ac Rhetorica differat. Ex quib⁹ om-
nibus colligere est officium Dialectici, non solū
præbere materiam de quocūque themate dispu-
tandi, verū etiā Recto ordine ac mō tum discere
tum docere, ac de his omnibus iudicium forma-
re, Nullis erroribus i inuolui, sed ex cunctis o-
rationum Mæandris Dialectica regula, tanquā
Thesei filo exitum præmonstrante, emergere.

DIALECTICA CAESARII

Pro huius artis Tyronibus, in compen-

dium, *διὰ τῶν ἑρμηδιῶν*, redacta Au-

toꝛe CHASPARO RODOLPHI.

DE PRAEDICABILIBUS.

Vid est
Prædica-
bile: Est
vox quæ
de pluribus
vni-
uocè præ-
dicari po-
test, vt
Genus,
Species,
Differentia,
Proprium

Accidens. Vnde dicitur Prædicabile: A prædi-
cando. Quia indicat quæ vox de qua commo-
de dici possit, vt Genus de Specie,

Quot sunt Prædicabilia: Quinque, Genus scilicet,
Species, Differentia, Proprium, Accidens.

Quid est: Genus Quod de pluribus & differen-
tibus Specie, in eo quod quid est, prædicatur: vt
animal de homine. Nam si quæritur, quid est
homo: apte respondetur, animal. Ergo in qd e præ-
dicat, qd apte respōdetur ad quælitium, Quid.

Quæ differunt Specie: Quæcunque sub diuersis
continentur speciebus: vt Alexander & Bu-
cephalus equus: et ipse quoque inter se Species
diuersæ, vt homo, bos, leo &c.

Quottuplex est genus: Duplex Sūmum vide-
licet seu Generalissimū, & Subalternum.

Quod Genus dicitur Summū: Supra quod nō
est aliud superueniens Genus, vt Substantia,

Quod Genus dicitur Subalternū: Quod cū sit
Gen^o potest esse Species Porro, Quicquid cōri-
netur in^t Genus Summum & Speciem infimā
Genus Subalternum dici potest.

Ad quid conducit Genus: Præterquàm quòd ad
Diffinitionē conducit, plurimum valet etiam
ad copiam & figuras quasdam Rhetoricas: Nū-
quàm enim proprie excusseris quid Generi insit
nisi prius i Species conijcias, vt virtutem i Libe-
ralitatē, Iustitiam Prudentiam, Fortuninē &
reliquas virtutes. Atq; his vides adornari copiam
sermonis, præterea Distributiones Rhetoricas.

SPECIES

Quid est Species: Quæ sub adsignato Genere
ponitur. vt homo, animal respectu viui.

Quottuplex est Species: Duplex, Infima seu
Specialissima, & Subalterna.

Quæ Species dicitur Infima: Quæ cū sit Species,
Genus esse nō potest. Propterea quòd sub se ali-
as Species non habet, sed Indiuidua tantum, vt
homo.

Quæ

Quæ Species dicitur subalterna? Quæ et Gen⁹ et
 Species esse potest, ad aliud quidē et aliud sum-
 pra. Omnis modi sunt omnia ea quæ cūque media
 sunt inter Genus generalissimū & Speciem spe-
 cialissimam, Vt sequentes duæ declarant figuræ.

FIGVRA SVBSTANTIARVM.

	Substantia	
Corporea		Incorporea
	Corpus	
Animatum		Inanimatum
	Viuum	
Sensibile		Insensibile
	Animal	
Rationale		Irrationale
	Animal rationale	
Mortale		Immortale
	Homo	
Homerus	Plato	Aristoteles

FIGVRA ACCIDENTIVM.

	Qualitas	
Voluntaria		Corporalis
	Affectus	
Bonus		Malus
	Virtus	
Erga alios		Erga se
	Auxiliaris	
Consilio		Opibus
	Iustitia	
	Hæc Iustia & c.	

INDIVIDVVM.

Quid est Individuum? Quod de vno solo particulari prædicat, vt Vergili⁹ hic homo &c.

Vnde dicitur Individuum: Ab In id est non, & diuiduum, quòd non sit diuiduum in alia quæ sub se continet.

DIFFERENTIA.

Quid est Differentia? Quæ de pluribus & differentibus Specie vel Numero, in eo quod quale quid est prædicatur, vt quærendo, Quale quid est Homo: apte respondetur, animal rationale mortale Ergò in quale quid prædicatur, p quod apte respondetur, ad quæsitium Quale quid.

Quæ differunt Numero? Quæcunque in numerando, hoc est, dum numerantur, inter se differunt, vt singuli inter se homines, singuli equi, & quæcunq; Individua sub vna continentur Specie.

Ad quid conducunt Differentiæ? Ad Diffinitionem, cum scilicet Speciem à Specie cognata diuidimus, vt Fortitudo & Temperantia sunt vices cognatæ: Sed Temperantia, est voluptatum modus, Fortitudo, aduersorum tolerantia. Item cum themata à quibusuis cognatis distinguuntur vt Prodigalitas à Liberalitate. Prodigalitas est inmodica profusio: Liberalitas, loco et tempore elargiri

PROPRIVM.

Quot modis dicitur Proprium? Quatuor
Primo

Primo: Quod soli alicui accidat Speciei, et si non omni, vt homini medicum esse.

Secundo: Quod omni, sed non soli, vt homini bipedem esse.

Tertio: Quod soli quidem & omni, sed non semper, vt homini canescere in senectute.

Quarto: Quod soli, omni & semper, hoc est, naturalem propensionem ad op⁹ significat, quem admodum homini posse loqui inest.

Differentia et Vſus PROPRII

Quomodo differunt Differentiæ à Propriis? Si vſum ſpectes nihil differunt: Nam Vtraq; proprias conditiones Specierum explicant, quibus illæ inter ſe diſſident. Alij partem rei ſignificari Differentia volūt, naturalem verò propensionem ad opus, Propriis.

ACCIDENS.

Quid eſt Accidens? Quod a eſt & ab eſt præter ſubiecti corruptionem, vt medicum, album, nigrum eſſe.

Quotuplex eſt Accidens? Duplex. Separabile & Inſeparabile.

Quid eſt Accidens Separabile? Quod de ſubiecto verè negari poteſt, vt dormire.

Quid eſt Accidens Inſeparabile? Quod de ſubiecto negari nō poteſt vt nigrum eſſe in coruo.

B Ad

Ad quid cōducunt Accidenria? Quemadmodū
Differētia, & Proprium conducunt ad distin-
guendas Species cognatas, sic Accidenria ad di-
gnoscenda Individua. Neque enim inter Xenos-
cratem et Aristotelem internosces, nisi ex vtrius-
que ingenio discrimina colligas: quia ille hebet
actardo, hic autē acuto ingenio fuerit. Ergo hoc
postremum Prædicabile magis ad descriptiones
pertinet, quibus plærumque aues, herbæ, gemæ
& singula inter se Individua distinguuntur.

VSVS PRÆDICABILIVM.

Ad quid cōducūt prædicabilia? Ut scias quod
vocabulum sit minus commune, quod magis
cōmune: item quæ vox cum qua habeat cognat-
tionem. Iam minus communia semper defini-
tur per magis communia: & voces cognatæ so-
lum admittuntur in definitionem. Ex Prædica-
bilibus igitur, voces cognatæ sunt, Individuū,
Genus, Species, Differentia Propriū. Quia possi-
to vno aliquo istorum, necesse est continuo se-
qui reliqua. Accidens verò nihil cognationis
cum his habet: significat enim rem aduentitiam.

DE PRÆDICAMENTIS VERIS.

Quid est Prædicamentū? Est terminorū, qui se-
cūdam nullam complexionem dicuntur, natura
rerum ordinatio, hoc est communis ordo vo-
cum cognatarum, atque aded cognitio rerum,
ab imo

ab imo ad summum vsque cognoscendarum,
quid cui & quomodo conueniat, quid a quo
& quomodo dissentiat.

Vnde dicitur Prædicamentum: A prædicando,
quæadmodum prædicabile: quod hinc docemur,
quæ voces de quibus necessario prædicentur.

Quæ est vtilitas Prædicamentorum: Vt habeas
supellectilem instructam vocum cognatarum,
vt si vltus veniat diffiniendi, habeas in promptu,
vnde diffinitionem petas.

Quot sunt Prædicamenta seu Genera primæ
Decem, Substantia, Quantitas, Qualitas, Ad ali-
quid, Actio, Passio, Situs, Vbi, Quando, Habit⁹

Distinguntur ne etiam? Distinguitur ratio-
ne, sed non re: omnia enim ad Substantiam tanquam
ad fundamentum referuntur.

Quomodo distinguntur ratione? In Substa-
tiam & Accidentia.

Quot sunt Prædicamenta Substantiæ? Vnum
scilicet Substantia: reliqua sunt accidentium.

SUBSTANTIA

Quid est substantia? Quæ per se subsistit alio neu-
tquam indigens vt sit, vt homo.

Vnde dicitur Substantia: A substando, quod
alijs omnibus, hoc est, accidentibus substet.

Quomodo differunt substantiæ ab Acci-
dentibus? Substantiæ non mutantur, Acci-
dentia mutantur, vt color in homine subinde
mutatur, cum ipse homo non mutetur interim.

Quæ Vocabula sunt congerenda in hunc

B ij ordinem

FIGURA SUBSTANTIARVM Realis, homo, hic homo.

Sentiens } Irrationalis, Brutum & hoc ter-
 restre, Volucres, amphibia, aquati
 (illis

Non sentiens; planta, hoc est, arbor, frutex, her-
 ba, flos, frumentum.

Caelum } Ig nis: calidus et f. c. us
 Aer: calidus et hūidus
 Elementum } Aqua: frigida et hūida
 Ter: frigida & sicca.

Mixta } Absoluta, metalla lapides, gemmar.
 In absoluta, nix, grādo, pruita, Ros,
 fulmen.

Animata
 Inanimata

Corporea,
 Incorporea, angelus, anima,
 deus.

Sub-
 stantia

In hunc ordinē digere & Substantiarū partēs,
vt manus, pedes, ventrem, &c. Ex quibus Diffi-
nitio petitur membris constans, & color Rhetor-
icus Distributio.

QUANTITAS.

Quid est Quantitas? Est secundum quam in
partes quidpiam diuiditur, vel, cui contingit pos-
se diuidi.

Quot modis potest res diuidi? Duobus, scilicet,
secundum magnitudinē, & multitudinem.

Quotuplex igitur est Quantitas? Duplex.
Continua & Discreta.

Quid est Quantitas Continua? Cuius partes ad
eundem terminum communem copulantur,
vt partes Lineæ, ad punctum. Superficiæ, ad Li-
neam. Corporis, ad Superficiē. Temporis deni-
que ad Instans.

Quid igitur Lineæ? Quantitas continua lon-
ga, cuius partes copulantur ad punctum.

Quid Superficiæ? Quantitas Continua lon-
ga & lata, cuius partes copulātur ad Lineam.

Quid Corpus? Quantitas Continua densa,
cuius partes copulantur ad superficiem.

Quid Tempus? Quantitas Continua, cuius par-
tes copulantur ad Instans.

Quid est Quantitas Discreta? Cuius partes
ad nullum terminum communem copulantur,
sed à seinuicē sunt seiunctæ, vt numerus et oratio.

Quid est Numerus? Est multitudo collecta ex
vnitatibus.

Quid est vnitas? Principium Numeri.

FIGURA QUANTITATIVM

Cōmna, q̄offat

Longo, c̄et̄
Lato,

profundo.

Numerus.

Triplex

Dicteca

Orō. In qua
spectatur,

Linea: vt pes, vna, 6° vlt̄
Superficies: Triangularis, quadrangularis,
Corpus: sphaera, pyramis &c.

Par 6. 4. 3. 2. 16. 5. 4. &c.
I
mpar 1. 3. 5. 7.

Abfolutus
Aliò respiciens: AE qualis in x qualis &c.
Figurar̄: iphæricus, circularis &c.

Compositio partium, Dactylica, Spon-
data, Iambica &c.
Cant̄ & Rhythmus. Hinc Musicæ
harmonia species apud Boethium,
Versus, Pentameter, Dimeter
Monometer.

Ad quid conducit Prædicamentum Quætitatis?
Ad varias variarum rerum Diffinitiones. Hinc
Mensurarū, Numerorū, Geographiæ, Topogra
phiæ, Cosmographiæ, Instrumētōrū, quib⁹ As
tronomi vtuntur, Renū Arithmeticanū, Scansio
nis, Pedis, pœtici Diffinitio sumitur.

QUALITAS.

Quid ē Qualitas? Secūdū quā q̄les esse dicimur
vt secundum Prudentiam, dicimur prudentes.

Quot sunt species Qualitatis? Quatuor, ^{q̄les} &
Dispositio, Naturalis Potentia & impotentia,
Passibilis Qualitas, ^{passio} seu Passio, Figura &
Forma.

Quid est ^{q̄les} Qualitas? Qualitas difficulter mobilis à
subiecto in quo est, vt virtutes et Scientiæ.

Quid est Dispositio? Qualitas facile mobilis
ab eo in quo est, vt sanitas & ægritudo.

Quid est Naturalis Potētia? Secundum quā
quispiam non ex eo quod talis est dicitur, sed ta
lis esse potest, vt docilis puer dicit, non qui iam
doctus sit, sed aptus doceri.

Quid est Naturalis Impotentia? Cui talis na
tura est denegata, vt molle, cui naturalis resistēdi
vis est denegata,

Quid est Passibilis Qualitas? Qualitas perma
nēs, q̄leniui Passionē aliquam inferi, et sentū mo
uet, vt in melle Dulce do gustum mouens.

Quid est Passio? Qualitas transiens, facile q̄
mutabilis, sentiui Passionem inferens, vt Rubor
in facie, Pallor ex metu

FIGURA QUALITATIVM

Inlectuales: quæ consistunt in

Animis;

Voluntariæ:

Comodantes
Incommodantes

vi. Virtutes
Vitia.

Corporis: Fullonia, Figulina, Lucta, & reliqua corporis exercitia,

Animi: Spes, Metus, Gaudium, Dolor. Et quæ ex his nascuntur.

Corporis: Quæcunq; sensibus sunt expofita. Auditus, ut toni: Gustus, fapores: Olfactus, odors: Visus, colors: Tactus, frigidum, calidum, humidum, siccum

Quæ
Illa:
ces.

Quid est Figura: Ex continui terminatiōe pro
ueniens Qualitas.

Quid est Forma: Ex Numero aut Numeri
proportionē proueniens Qualitas.

Quorsum conducit Prædicamentū Qualita
tis: Ad progymnasmata Rhetorum, Laudatio
nem scilicet & vituperationem. Laudatur enim
virtus, vituperatur vitium; Præterea ad confir
mationem & confutationem, vt in genere De
liberatiuo hinc petunt Rhetores naturam Ho
mestri, Confirmationis locum.

AD ALIQUID.

Quæ dicuntur Ad Aliquid: Quæcunq; hoc ip
sum quod sunt, aliorum esse dicuntur, vel quo
modo libet aliter ad aliud, i. ad Aliquid dicunt
tur quæcunq; ad aliud referuntur in Genitiuo
calu, vel alio quouis modo, vt dominus serui
dominus etc.

Quomodo differt à superioribus Prædicamē
tis Ad aliquid: Superiora sunt rei sine respectu
adceptæ, vt Homo, quatenus est homo, Substā
tia est. Quatenus longus, Quantitas. Quatenus
bonus, Qualitas. Ad aliquid verò est rei cum
respectu adceptæ, vt Homo, quatenus est mari
tus, consul &c. Ad aliquid est.

Quæ veniunt spectanda in Prædicamento,
Ad Aliquid: Duo, Fundamentum & Termi
nus. Fundamentum in Prædicamento Ad Ali
quid, est illud à quo oritur relatio. Terminus, res
ad quā fit relatio. Nomen patris oritur in gignēte
& genitum respicit. Nomen filij oriur in genito
& gignētem respicit. Bv Figura

1. **Natura.** Caussa, effectus, Signū
 euentus &c.
 2. **Ratione.** Falces, magistratus &c.
 3. **Suprapositione & Suppositione.**
 Patronus, cliens, Dominus, seruis.
 4. **Relatiua** Confanguinitate. Frater, soror, Ma-
 5. **confe-** tertera, amita.
 6. **runtur** Coniugio. Socr⁹, nur⁹, Gener, socr
 7. **inter se** Contractu. Locator, cōductor, Emp-
 8. tor, venditor.
 9. Communiter accidentibus. Poeta,
 10. mendax Cantor, cupediarius.
 11. Sexu. Mas, femina.
 12. AEtate. Iuuenis, senex &c.
 13. Cōditioe. Pauper, diues Liber, seru⁹

Ad quid conducit Prædicamentū Ad Aliquid
 Ad res cognoscendas.
 Plurimum enim refert scire, qua ratione quid
 fiat. Et profecto qui uolet de rebus disserere,
 oportebit maxime cognitas habere Relationes
 & circumstantias.

Posteriora sex Prædicamenta.

ACTIO

Quid est Actio. Secundum quam in id quod
 subiicit agere dicimur ut lecare, verberare &c.

PASSIO

Quid est Passio illatio, effectusq, actionis,
 ut leari, verberari.

SITU

SITVS

Quid est Situs? Quod positionem habet quo
quo modo ad alterum, puta ad partes corporis,
vel sic, vel sic, se habētus, vt stare, sedere, recūbere

VBI

Quid est vbi? Quæ à loci circūscriptione pro-
cedit corporis locatio, vt in foro, in templo esse

QUANDO

Quid est Quando? Quæ ex tempore relinquit
rerum affectio, vt Præsens, Præteritū et Futurū,
adolescētia &c.

HABITVS

Quid est Habitus? Ratio vestiendi corpus, vt
armatum esse.

VSVS EORVM OMNIVM, QUAE

de Prædicamentis dicta

sunt.

Ad quid conferūt Prædicamenta? Ad Diffinitio 1
ne, vt prædicamentum Substantiæ, Quantita-
tis, Qualitatis; Ad collationē rerū inter se, vt præ- 2
dicamentū, Ad aliqd. Ad cognitionē rerū natu 3
raliū, vt Actio et passio; Ad descriptioēs tempo 4
rum, vt Quādo. Ad descriptioēs locorum, vt 5

V

- 6 Vbi. Ad Prosopographias, hoc est, descriptio
positus humanorum corporum, vt Situs. Ad
7 differentias vestituum, vt Habitus. Proinde ex
pedit habere hos ordines instructissimos, vt
ad hoc velut ad penam recurras, sicubi vox aliqua
diffinienda incidit.

DE PROPOSITIONE.

Quot sunt partes orationis Dialecticæ?

Duæ, Nomen, & Verbum. Signum enim nota
nominis est & verbi. Quid est Nomen? Est
vox significatiua, secundum placitum, sine tem
pore, cuius nulla pars significatiua est, separata,
finitum aliquid designans, & casus recti. Quid
est Verbum? vox significatiua, secundum placi
tum, cum tempore, cuius nulla pars significati
ua est separata, finitum aliquid designans et casus recti.

Quæ dicuntur finita? Quibus nulla negatio
adiecta est, vt homo, animal &c.

Quæ dicuntur Infinita? Quæ negationem ha
bent additam, vt non homo, non animal &c.

Quid est Oratio? Vox significatiua, secundum
placitum, cuius partes extra aliquid significant
& separate.

Quid est Propositio? Oratio, verum vel falsum
certo significans, vt Omnis homo peccat.

Quot sunt partes Propositionis? Duæ, Sub
iectum & prædicatum.

Quid est Subiectum? De quo aliquid prædica
tur.

Quid

35 Quid est Prædicatū? Quod dicitur de Subie-
cto vt in prædicta oratiōe Omnis homo peccat,
homo est subiectum, peccat, prædicatū.

iv Quomodo diuiditur Propositio secundum
Substantiam? In Categoricalam et Hypotheticam

Quid est Propositio Categoricala? Quæ duo-
bus terminis perficitur, hoc est, subiecto & Præ-
dicato, vt homo est animal.

Quid est Propositio Hypothetica? Quæ con-
stat duabus aut pluribus Categoricalis, vt Si ho-
mo est animal est.

Quomodo diuiditur Propositio secundum
qualitatem? In Affirmatiuam, & Negatiuam.

Quæ est Affirmatiua? In qua Prædicatū affira-
matur de Subiecto vt Cicero est orator.

Quæ est Negatiua? In qua Prædicatū ne-
gatur de subiecto, vt Cicero non est orator.

Quomodo diuiditur Propositio secundum
Quantitatem? In Vniuersalem, Particularem,
Indefinitā, & Singularem.

Quid est vniuersalis? In qua subicitur Termi-
n^o communis, signo vniuersali dererminatus, vt
omnis homo sapiens est, nullus homo sapiens est.

Quid Particularis? In qua subicitur termin^o
cois signo particulari determinatus, vt quidam
homo sapiens est, quidam homo sapiens non est.

Quid Indefinita? Cuius subiectus Terminus
abiq; vilo signo sumitur, vt homo sapiens est,
homo sapiens non est.

Quid singularis? In qua subicit Termin^o singu-
laris aut

aut communis singulariter adceptus, vt Socrates
vel hic homo est sapiens

Canones.

Propositiones Indefinitæ nunc Vniuersales,
nunc Particulares sunt, vt tulerit Prædicatum ne
cessarium vel contingens.

Signa vniuersalia, faciunt Vniuersalem; Par
ticularia, Particularem Propositionem

DE OPPOSITIONE.

Quid est oppositio? Est duarum Propositionum
Categoricarum repugnancia quædam, vel qua
litate tantum, vel quantitate tantum, vel qualita
te et quantitate simul.

Cautio.

Diligenter videndum est in Oppositionibus,
ne qua incidat vocum ambiguitas. Sicut enim non
pugnant diuersæ orationes inter se, ita nec ea quæ
variant ambiguitate vocis, vt Fides iustificat, Fi
des non iustificat. Quotuplex est Oppositio: Tri
plex, Contraria, Subcontraria, et contradictoria.

Quid Contraria Oppositio? Repugnancia
Vniuersalium in qualitate tantum, vt Omne
honestum vtile, nullum honestum vtile.

Quid Subcontraria? Repugnancia Particulari
um in qualitate tantum, vt quoddam honestum
vtile, quoddam honestum non vtile.

Quid

Quid Contradictoria: Repugnantia Vniuersalium & particularium, in qualitate & quantitate simul, vt omne honestum vtile, quoddam honestum non est vtile.

FIGVRA.

Omne honestum vtile. Contrariae. Nullum honestum vtile.

DE CONTRADICTIONE

Quid est oppositio? Categoriarum repugnans quaedam vel duas. Quoddam honestum vtile. Subcontrariae. Quoddam honestum non vtile.

DE MATERIA

Propositionum

Quid est Materia Propositionum? Subiectum & Praedicatum. Quotplex est Materia Propositionum? Triplex. Naturalis, Contingens, & Remota.

Quae dicitur Naturalis Materia? Quae semper est vera, hoc est in qua finitio iungitur cum finito, aut finitionis parte, vbi Genus aut Differentia praedicatur de Specie, aut Proprium de Subiecto, vt homo est animal, homo est rationalis, ho potest log. Haec alio noie Necessaria dicitur.

Quae Contingens? Quae aliquando falsa esse potest, hoc est in qua de Substantijs Accidentia dicuntur, vt homo est iustus, Haec alia Probabilis

lis leu verisimilis dicitur.

Quæ Remota: Quæ semper falsa est, neq; fieri potest vnq; vt vera sit vt homo est lapis. Hæc aliàs impossibilis dicitur.

Ad quid conducit Materia Propositionū?
Ad diiudicandos tum status disceptationū, tum argumenta. Plurimum enim retulerit scire, quæ necessaria q̄ contingentia, quæ Impossibilia sint.

Canones

Quæ est lex & natura contrariarum? Quòd Contrariæ contingentes possunt ambæ esse falsæ, vt omnis homo est officiosus, nullus homo est officiosus. Contrariæ verò Necessariæ & Impossibiles nunq; possunt ambæ simul veræ aut falsæ esse, vt omnis homo est animal, nullus homo est animal.

Quæ est lex & natura Subcontrariarum? Quòd subcontrariæ contingentes possunt ambæ esse veræ, vt quidam homo est officiosus, quidam homo nō est officiosus. Necessariæ verò & Impossibiles non possunt, vt quidam homo est animal, quidam homo non est animal.

Quæ est lex & natura contradictoriarum? Quòd Contradictoriæ, siue possibiles, siue impossibiles, siue necessariæ, nūquam possunt ambæ vel veræ vel falsæ simul esse, vt omnis homo est officiosus, quidā homo non est officiosus. Est igitur perpetua & immota cōtradictentium lex, vt de omni re necesse sit, verè alterum contradicentium dici, vtraq; de nulla.

Quorsū cōducit Pugnantiā, ppositiōnū: Ad cōfirmādū & cōfutādū, vt sciā, quid cui & quomodo pugnet, aut non pugnet. Item ad omnia argumenta quæ ducuntur à contrario, maxime in statu coniecturali, in hunc modum, In foro ē, ergo non rari. Id illo tempore factum est, ergo non hoc, Præterea Rhetores petunt ex oppositōne Inuersionem & Enthymema à Contrario.

DE AEQUIPOLLENTIIS.

Quid est AEquipollentia? Est Propositionū inter se concordia & æquiualentia seu æquipotentia iuxta negationem præpositam tantum, vel postpositā tantum, vel præpositam et postpositam simul. Porrò quam vim negationes habeant, ē Grammaticis petendum esse putam⁹ propterea huic loco diutius immorari nolumus
DE CONVERSIONE Propositionum.

Quid est Cōuersio? Quoties Propositionis Subiectus terminus, in Prædicatum: & Prædicatus in Subiectum conuertitur.

Quotuplex est Conuersio? Triplex, Simplex, per Accidens & per Contrapositionem.

Quid est Cōuersio Simplex? Qua n̄sdem signis trāsferūt et subiecta et prædicata, hoc modo conuertuntur Vniuersalis negatiua & particularis affirmatiua, in hunc modum, Nullum iustū est malū, apte vertes, Nullū malū est iustū, etc.

Quid est Cōuersio per Accidens? Qua mutantur signa, & Subiectū & Prædicatū Quo modo vertuntur, Pronuntiata Vniuersalia affirmatiua, vt si omne iustum est bonum, quoddam bonum est iustum.

Quare dicitur per Accidens? Quia secundæ Propositioni quæ Conuersa dicitur, accidit noua quantitas.

Huius
Cōuers
ionis
memi
nit Cice
ro li. i.
Inuenti
onis.

Quid est Conuersio per Contrapositionem? Quando ex subiecto sit prædicatum, & ex Prædicato Subiectum, manente eadem qualitate & quantitate, sed Conuersæ Propositioni interpositis negationibus, in hunc modū, Omnis homo est animal, ergo quodcumq; animal non est, nec homo erit. Item omnis voluptas est expetenda, ergo quodcumq; non expetitur, non potest esse voluptas.

VSVS.

Ad quid conducit Conuersio? Principio ad naturam signorum vniuersalium affirmatiuorum & negatiuorum, vt vis negationis vniuersalis diffunditur in omnes partes pronuntiati, affirmandi signum non item. Deinde ad Demonstrationem Syllogismorum, id quod infra de Reductionibus patebit.

DE PROPOSITIONE HYPOTHETICA.

Quid est Propositio Hypothetica? Quæ plures habet Categoricalas, conjunctione omnino aliqua, aut æquivalente compositas, vt si iustitia est, species honesti est.

Vnde

Vnde dicitur Hypothesica: ἀπὸ τοῦ ὑποθεσις
quod præter reliqua significata, habet vim con-
ditionis, imò causæ. Esto ergo Hypothesica pro
positio. Conditionalis Propositio.

Budæus
in Com-
ment.

Quot sunt species Propositionis Hypothesicæ?
Tres, Cōditionalis, Disiunctiua & Copulatiua.

Vnde perspicitur qualitas harum Specierū: Ex
negatione præposita vel interposita.

Quomodo? Si Propositionis Hypothesicæ
copula principalis non negatur, etiā si inter par-
tes ipsas nonnunquā ponatur negatio, eadem affir-
matiuā erit, vt si homo est, animal est.

Quæcunq; autem Hypothesica negandi ad-
uerbiū, cōditionis particulæ habet præpositū: ne-
gatiua dicenda est, vt nō si homo est, animal est.

Quid appellas principalem copulam? Quæ
partes simul iungit & certam Hypothesicæ Pro-
positionis speciem constituit, cuiusmodi sunt Cō-
iunctiones Copulatiuæ, Disiunctiuæ, Cōditi-
onales & aliæ oratiōis partes, illis æquialētes.

Ludouic
cus via
ues, li.
de Cen-
sura ves

Quæ propositio Hypothesica dicitur Condi-
tionalis? Quæ ex duabus constat Categoricis,
si, coniunctione simul iunctis, vt si iustitia est,
honesti species est.

Vnde perspicitur veritas & falsitas Cōditio-
nalis affirmatiuæ: Ex opposito consequentis.

Quid dicitis cōsequens, Quid antecedēs? Quādo
quidē ois Hypothesica Propositio, duab; partib;
cōstat, priorē ergo, quæ pxime cū, si, præponit.
Antecedēs dico: eā verò partē quæ priorē illam

Sequitur, Consequens, vt in illa, Si Iustitia est, ho-
nesti species est. Iustitia est, Antecedens dicitur
honesti species, Consequens.

Quomodo igitur ex opposito consequentis?
Si oppositum Consequentis, Antecedenti repug-
nat, vera est Conditionalis affirmatiua; falsa au-
tem, si non repugnat, vt si Iustitia est, honesti spe-
cies est, vera; si homo est, album est, falsa.

Vnde perspicitur veritas & falsitas Conditiona-
lis negatiuæ: Ex opposito consequentis, quæ ad-
modum conditionalis affirmatiuæ, remota negati-
one; id quod et in Copulatiua et Disiunctiua, cū
negatiuæ sunt, ita quoque euenire certum est, ita
vera est hæc negatiua Non si homo est, quadru-
pes est: quia eius affirmatiua est falsa.

VSVS.

Quorsum Conducit hoc Præceptum? Ad
omnes, quas Iuniores Consequentiæ: Cicero,
Simplices conclusiones; Græci, Enthymemata
adpellant, examinandas: recte ne consequantur,
an non.

Quæ Hypothetica dicitur Copulatiua: Quæ
ex duabus pluribusue Categoriis constat, copu-
latiua coniunctione, aut æquivalente aliquo, si-
mul iunctis, vt, & Socrates ambulat, & Plato
disputat.

DE PROPOSITIONE MODALI.

Quid est Propositio Modalis? Temperata Pro-
positio

positio seu affecta modo quodam, hoc est, nomi-
ne adiectiuo seu aduerbio, vt hominem pro Pa-
tria mori, est decorum. Quid igitur est Modus?
Nomen adiectiuum, vel dictio adiectiua, quæ
rem quampiam determinat, & explanat, cuius
modi sunt, Possibile, impossibile, contingens,
rectam, verum, falsum, æquum, iniquum, facile
difficile, certum, incertum, consuetum, inconsue-
tum, vile, inutile, decorum, indecorum: & si
cetera alia sunt huiusmodi nomina adiectiua seu
Modi.

*adverb.
iium*

DE ARGUMENTATIONE.

Quid est Argumentatio? Est argumenti, per
orationem explicatio.

Quid est argumentum? Est vis illa, item sen-
tentia & ratio quæ oratione clauditur, cum alia
quid probatur ambiguum,

Quot sunt Argumentorum species? Quatuor,
Syllogismus, Enthymema, Inductio & Ex-
emplum.

Quid est Syllogismus? Est oratio in qua qui-
busdam positis, aliud quiddam ab his quæ po-
sita sunt, ex necessitate accidit, eò quòd hæc sunt.
Vnde dicitur Syllogismus $\epsilon\ \alpha\pi\omicron\ \tau\omicron\upsilon\ \sigma\upsilon\lambda\lambda\omicron\gamma\iota\sigma\mu\omicron\varsigma$,
Quod significat ex assumptione Propositionū,
quasi calculis subductis, summam Argumen-
torum efficere. Quotuplex est Syllogismus? Du-
plex, Categoricalis & Hypotheticus.

Quid Syllogismus Categoricalis? Cuius utra-
que sumptarum propositionum, pariter & Con-
clusio Categoricalis est.

Quid Hypotheticus: Cuius vel altera tantum,
vel Conclusio hypothetica est.

Quotuplex Categoricalis Syllogismus: Du-
plex, Communis & Expositorius, de quo infra
ageretur.

Quid igitur Communis: Cuius medium est ter-
minus communis.

Quotuplex Syllogismus: Categoricalis Co-
munis: Duplex, Perfectus & imperfectus.

Quid perfectus: Qui nullius alterius indiget
ad hoc ut adpareat necessarius.

Quid Imperfectus: Qui indiget vnius, aut
plurium ad hoc ut adpareat necessarius.

DE SYLLOGISMO CATEGORICO

Communi.

Quot Requiritur propositioes ad Syllo-
gismum: Tres. Quarum prima dicitur Maior,
Græce κρυβόμενος; Secunda, Minor, Græce εἰρησιον; Ter-
tia, Conclusio siue Complexio.

Quot Requiritur termini seu vocabula ad
Syllogismum: Tria Maior extremitas, Minor
extremitas, & Medium.

Quænam propositio dicitur Maior: In qua
ponitur Maior extremitas.

Quare dicitur Maior: Quia ex illa, ut inquit
Cicero, emanat vis totius Ratiocinationis, estque
veluti locus communis & oratio quædam, id est
generalis sententia A qua Fabius argumentationis
iniciū efflexit. ut oēs artes exercitatioe discunt.

Quænam propositio dicitur Minor: In qua po-
nitur Minor extremitas. Quare

Quare dicitur Minor? Quia minus habet virtutum primarum. Nempe adcomodationem eius quod in prima propositum est, ut Dialectica est ars.

Quem propositio dicitur Conclusio? In qua Maior extremitas predicatur de Minori, ut Dialectica est ars igitur exercitatione discitur.

Quid est Maior extremitas? Terminus qui in Maiori propositione tantum ponitur, siue predicatum conclusionis, ut in superiori Syllogismo verbum dicuntur.

Quid est Minor extremitas? Terminus, qui in Minori propositione tantum ponitur, siue Subiectum Conclusionis, ut Dialectica.

Quid est medium? Terminus bis sumptus in duabus propositionibus premissis: sic appellatum Quia hoc vocabulo maior & minor extremitates conveniunt. Cuiusmodi est in dicto Syllogismo ars.

Quo inuenitur medium probandi veritatem vel falsitatem rei propositae? per locos Dialecticos.

Quid est locus Dialecticus? Est quasi signum quoddam, quo monemur unde petamus causam siue medium, siue argumentum disserendi.

EXEMPLVM

Proba per genus, Dialecticam, exercitatione discis, inquit, quia ars: Est autem ars genus ad Dialecticam, unde detumpta ratio est, cur exercitatione disci, de Dialectica dicatur. Sed haec ad materiam, non ad formam pertinent de qua in locis dicitur.

Ratio contexendi Syllogismos.

Quomodo est animi cogitatio cōferenda circa constitutionem Syllogismi: Principio cogitandum de Conclusionē, deinde de causa Conclusionis, quæ Maiorem constituit. Postremo de adplicanda Causa ad Subiectum Conclusionis, quod Minorem conficit in hunc modum, Omnis homo est animal, Cicero est homo, ergo Cicero est animal.

Ergo fundamentum seu principalis cuiusq; argumenti pars est subiectū, hoc est, primū vocabulū thematis vt Fides est Fundamentum Iustitiæ: principalis vox totius argumenti est Fides: de q; ea fundamentum Iustitiæ dicitur.

Regulæ generales de Syllogismo.

Quor sunt regulæ, ad quas ceu ad amulsim seu normam, omnis syllogismus venit exigendus: Quinq;. Prima: In omni Syllogismo, Maior debet esse vniuersalis. Est enim Syllogismus argumentatio ab vniuersalibus ad singularia.

2. Secunda: Si altera Propositio fuerit particularis aut negatiua: sequitur Conclusio particularis aut negatiua, Tertia: In Syllogismo propositioes ambæ nuncq; possunt esse neq; negatiuae, neq; particulares: sicut enim ex puris negatiuis nihil sequitur, sic ex puris particularibus nihil sequitur. Quarta: Medium nuncq; debet ingredi Conclusionem, Quinta: In Syllogismo non sint termini amphiboli

De

De Quæſtionibus.

Sciendū hoc loco, quod oisquæſtio propoſiti-
ua aut eſt vniuerſalis, vt an omnis fides ſit fun-
damentum Iuſtitie: aut particularis, vt an alia
quæ fides ſit fundamentum Iuſtitie: aut affir-
matiuā, aut negatiuā.

Porro ſi quæſtio fuerit vniuerſalis, tunc nulla
Propoſitionum poterit eſſe particularis: ſi quæſ-
tio fuerit affirmatiuā, tunc nulla propoſitionū
poterit eſſe negatiuā.

Primum ergo inſpice quantitatem propoſi-
tionis quæſitæ, deinde, qualitatem: ſub hæc vi-
de ad quam figuram te conferas.

In prima inſuper figura, omnes quæſtiones
reperies: In ſecunda, quæſtionem vniuerſalem et
particularem ſed negatiuam tantum: In tertia, par-
ticulare tantum, affirmatiuam ſcilicet & negatiuā.

De Modo & Figura.

Quot requiruntur ad compositionem Syllo-
giſmi? Duo, Figura & Modus.

Quid eſt Figura? Eſt legitima diſpoſitio Me-
dij in duabus propoſitionibus, ita vt apte ſubij-
ciatur & prædicetur.

Quid eſt Modus? Eſt legitima diſpoſitio
Præmiſſarum in debita qualitate et quantitate.

Quot ſunt Modi primæ Figure? Quatuor:
Barbara ſcilicet, Celarent, Darij, Ferio.

Quot ſecundæ Figure? Similiter quatuor,
Cæſare, Cameſtres, Feſtino Baroco,

Quot tertiæ? Sex, Darapti, Felapton. Diſa-
miſ, Datifi, Bocardo, Ferilon.

Ex quibus omnibus priores Quatuor primæ figuræ Syllogismos constituunt perfectos, Reliqui imperfectos.

Quid indicant vocales Passim omnibus modis interpositæ: A, significat vniuersalem affirmatiuam, e, vniuersalem negatiuam; I, Particularem affirmatiuam; O particularem negatiuam.

Quid indicant Consonantes, B, C, D, F, litteræ Capitales: & minuscule c, m, p, s, omnibus aliis à prioribus primæ figuræ modis admixtæ: B, significat reduci ad Barbara: C, ad Celarent: D, ad Darii: F, ad Ferio, c. Quod non est principium dictionis ad impossibile duci: m, transpositionem præmissarum: S, simpliciter verti P, verò per accidens.

Quot sunt figuræ Syllogismorum: Tres.

Quæ dicitur prima: in qua medium subiectum in prima, & prædicatur in secunda, hoc modo,

Bar Omne maleficium est puniendum.

ba Omne furtum est maleficium

ra Omne furtum est puniendum.

Ce Nullum violentum perpetuum

la Omne regnum violentum

rent Nullum regnum perpetuum

Da Quicquid meretur gratiam Dei iustificat

ri Fides meretur gratiam Dei

i Fides iustificat

Fe Nemo fortis res humanas admiratur

ri Pom. Atticus est fortis

o Pom. Atticis res humanas nō admiratur.

SECUNDA FIGVRA.

Quid est secunda figura? in qua medium prædicatur in vtrisque, in hunc modum.

Cæs Nemo iustus aliena occupat

omil. Omnis auarus aliena occupat

re nunc. Nemo auarus est iustus

Ca Omnis auarus est meticulosus

mes. Nemo sapiens est meticulosus

tres. Nemo sapiens est auarus

Fes Nullus Christianus est fornicator

ti. Iudæi sunt fornicatores

no. Iudæi non sunt Christiani

Ba. Qui ex Deo sunt verba Dei audiunt

ro. Iudæi verba Dei non audiunt

co. Iudæi non sunt ex Deo.

TERTIA FIGVRA.

Quid est Tertia Figura? In qua medium subijcitur in vtrisque, hoc modo,

Da Omnis suauiloquentia exercitatiōe parat

ra. Omnis suauiloquentia in cōtentionib. vincit

pti. Res quædā vincens in contentionibus exercitatione paratur.

Da Omnis voluptas delectat

is. Quædam voluptates sunt perniciosæ

i. Quædam res perniciosæ delectant.

Fe Nullum periculum proprium est fugiendum
lap omne periculum est graue

ron Res quædam grauis non est fugienda,

Bo Nō omnis qui dicit domine domine, potietur regno Dei.

car Omnis autem qui dicit domine domine, est Christianus,

do Non ois Christianus potietur regno Dei.

Dis Quædam leges arma prohibent.

a Omnes leges sunt à Deo.

mis Deus arma prohibet.

Fe Nemo vitijs obnoxius est liber.

ris Sunt quidam vitijs obnoxij etiam potentissimi reges.

on Quidam reges non sunt Liberi.

DE REDVCTIONE.

Quot sunt Instrumenta Quibus imperfecti Syllogismi ad Perfectos reduci possunt. Tria, Conuersio, præmissarum transpositio, & Syllogismus ad Impossibile ducens.

Quando transponuntur præmissæ. Quando ambe locum mutant ita vt ex maiore minor, et ex minore vicissim maior fiat, vt est videre in modis Camestres et Disamis,

Quid est Reductio per Impossibile? Quando ex opposito Contradictorio Conclusionis cū altera præmissarum, inferitur oppositum alteri us præmissæ iuxta hos versiculos. Seruat maiorē, variatq; secunda minorem Tertia maiorem variat, seruatq; minorem. Vt est videre in modis Baroco & Bocardo. Vsu

*et variat transit in locum
gotonit,*

VSVS.

Ad quid conducit Reductio? Ad euidentiam
Syllogismorum qui fiunt iuxta secundam ac ter-
tiam figuram. Quorum dispositio, quia paulo duri-
or esse videtur, probari potest (vt inquit Arist)
si intelligentur modis primae figurae; praesertim
Reductio per impossibile, ad demonstrationem
Syllogismi & cuiuscumque consequentis pertinet
Nulla enim, vt inquit viues, certior est conicula
q̄ contradictorium conclusionis repugnare vel
torrioni, vel cum vna parte eius repugnare
alteri, & rem deduci ad concessionem diuarum
contradictoriarum. Qua examinatione nulla e
euidetior in natura.

De Syllogismo Expositorio.

Quid Syllogismus Expositorius, supra ex-
positum est: nunc vnde dicatur, & quis sit huius
vius.

Quare ergo dicitur Expositorius?

Quia per ipsum quali expositio designatio q̄
fiat propositionum ad demonstrationem sumpta-
rum.

Vius.

Quorsum conducit Syllogismus Exposito-
rius? Principio vtilis, si quando ex singularibus
propositionibus colligenda est aliqua comunis
vt cu ita argumentamur, Iste liberatus est a Fe-
bribus, Iste vius est aduersus febres Glycyrrhiza

ergo

ergo vtens Glycirhiza liberatur à febris. De
inde cōmunes propositiones exponit, vt si quis
proposita communi propositione dubitat, vt ſi
cunctatio ſit vt ilis Reipublicæ hoc pacto proba
bit. Fabius max. Seruauit temp. Rho. Fabius
maximus fuit Cunctator, ergo Cunctatio ſeruat
temp publicam.

DE ENTHYMEMATE.

Quid eſt Enthymema? Eſt ex eicotibus & ſig
nis Syllogiſmus imperfectus.

Vnde dicitur Enthymema: *ἔκ τῶν ὑποκειμένων*
Quod conſiderare ſignificat, deliberare, cogita
re. Porro, Quia breuitatis gratia excogitata eſt
hæc argumentandi forma, nihil aut celerius ſit co
gitatione, propterea recte cogitatio dicta eſt.

Quæ ſunt *ἰκόνες*? Argumenta conſentanea.

Quid conſentaneum? Quod plerumq; fieri
ſolet, vt homines odiſſe inuidentes, & diligere
amantes.

Quid ſignum? Quod cadit ſub ſenſum huma
num, ex quo humana mens aliquid colligit.

Quotuplicia ſunt ſigna? Duplicia, Neceſſaria
quæ græci *τεκμήρια* dicunt, vt peperit non eſt igitur
virgo.

Probabilia, quæ græci *σημεία* dicunt, vt Ulyſ
ſes cum gladio cruento viſus eſt iuxta cadauer
Aiæcis, igitur interfecit.

Quo differunt *ἰκόνες* à ſignis? Quod ſigna aut
ſunt cum re, vt Iachaber, igitur grauida eſt; aut
antecedunt,

antecedunt rem, vt Clodius infidiatus est Milo
ni igitur occidit: Aur sequitur rem, vt fuga, igitur
tur occidit. Verò quod plurimum sic fieri solet, aut
non fieri, esse aut non esse, vt matrem diligere
sebolem.

Quot sunt partes Enthymematis? Dux, Ante
cedens & cōsequens, prior quidem antecedens,
posterior consequens, ipsa verò connexio, Con
sequentia dicitur.

Canones.

Si Prædicatum antecedentis & consequentis
idem est, deest minor, vt integer fiat Syllogism⁹.

Si Subiectum Antecedentis & Consequentis
idem est, deest maior, vt fiat integer Syllogism⁹.

VSVS ENTHYMEMATIS.

Vtra argumentandi forma crebrius vtruntur
Oratores, Syllogismo ne, an Enthymemate: En
thymemate: Quod oratores se magis commu
ni sermone adcommodant, qui Enthymemate
exprimitur.

Quæ nam pars integri Syllogismi potissimū
in Enthymemate omititur ab oratorib⁹? Quæ
ex se adeo facilis est, & cuius obuia, vt sorderet
si explicaretur, & generaret fastidium, ranc⁹ dis
fideret auditori qui dicit.

DE

DE INDUCTIONE.

Quid est Inductio: Est oratio per quam à singularibus ad vniuersalia progredimur, vt qđ Pompeius habeat in se omnia in bono Imperatore requirenda, probatur hac Inductione. Pompeius habet in se virtutem, scientiam rei militaris, auctoritatem, foelicitatem: habet igitur omnia in bono Imperatore requirenda

Canon.

IN Inductionibus præstandum è vt aut omnes partes cõnumerentur, aut vt nihil diuersum adpareat. In Primis igitur necessum est, vt habeamus perlustratam naturam singularium: nam qui singularium (vt monet Ari) ignorat similitudinem, is non facile inducet.

Vbi habet locum Inductio: In captionibus. Cũ enim singularum rerum interrogatiunculæ proponuntur, minus adparet fraus, quæ profert se (vt inqt viues) velut acie explicata, minusq; circumpicit is qui respondet, quid sequatur adposita sibi ac concessa, et quid repugnet.

Vsus.

Ad quid conducit Inductio: Ad omnem humanã cognitionem quæ nascitur ab experientia. Est autẽ experientia nihil aliud qđ singulariũ effectũ collatio ex qua cõmunis formula statuitur.

DE EXEMPLO.

Quid est Exemplum: Quoties vnũ particulare per aliud probatur, ppter simile, qđ in vtroq; conspicitur, vt propositio est apud Ciceronẽ in Officijs

Quam propositionē Statim subiecto Exemplo confirmat in hunc modum, Si M. Atilius regulus vitam amittere, quam à fide discedere maluit, ergo fides hostibus seruanda.

Quid venit obseruandum circa exemplum? ne aliqua dissimilitudo substat. Nā vt similitudo est in exemplis causa consequentiæ, Ita dissimilitudo facit vt Consequens cum antecedente coherere nequeat.

VSVS:

Ad quid valet Exemplum? Ad persuadendū non repugnanti, atq; ei qui vltro sequitur valet hæc probandi via, vt quæ docet & ostendit magis q̄ cogit.

DE ALIIS QVIBVSDAM ARGVMENTANDI FORMIS & principio de

Coaccerruatione.

Quid est Coaccerruatio? Est prædicatū prædicati subiecto addere, vt homo est animal, animal est corpus animatum, ergo homo est corpus animatum.

Potest ne Coaccerruatio redigi in formam Syllogismi? potest; Adcipiendo secundā partem p̄ subiecto in hunc modum, omne animal est corpus animatum, omnis homo est animal, ergo omnis homo est corpus animatum.

Vbi valet hæc argumentandi forma? In necessariis, in contingentib; nō item hoc est in quo libet ordine prædicamētario, vbi superiora de inferioribus sui ordinis dicuntur. D

DE DILEMMATE.

Quid est Dilemma? In qua vtrum concesseris
reprehenditur hoc argumentandi genere vtitur
Creusa AEneæ coniunx ænei. li. Iecun.

Si periturus abis, & nos rape in omnia tecū:
Sin aliquā expert⁹ sumptis spem sumis in armis,
Hanc primū tutare domum, cui paruus Iulus,
Cui pater, & cōiunx, quōdā tua dicta, relinquo.

VSVS.

Ad quid valet hæc argumentādi forma? Ad
perturbandum, cum animus velut indagine vn
dicq; circumseptus, non statim prospicit exitum.

DE SYLLOGISMO HYPOTHETICO.

Quid est Syllogismus hypotheticus? Cuius
maior propositio & argumentum & quæstio-
nem continet, ita vt adsumpto argumento in mi-
nori, certa inferatur conclusio, vt li Rhetorica be-
ne dicendi scientia est, utilis est: sed Rhetorica est
bene dicendi scientia: igitur Rhetorica est utilis.

Ex quibus constat Syllogism⁹ hypotheticus?
Ex iisdem quibus Categoricalis, vnde robor suū
adipit, hoc est, maiori minori & conclusione.

Præscribuntur ne etiam modi de Syllogismo
hypothetico & præscribuntur. Sed hoc lo-
co non sunt aliud nisi formæ quædam et quasi
præscriptæ leges ipsorum Syllogismorum, cui-
usmodi sunt.

A positione antecedentis ad positionem Con-
sequentis recte procedit argumentum vt si ho-
mo est animal est, atqui homo est, igitur et animal.

A destructione consequentis ad destructionem
antecedentis valet consequentia vt si homo est,
animal est, atqui animal nō est, igitur nec homo.

In repugnantibus posito antecedente vt conse-
quens tollatur recte argumentamur, vt non si
dies est nox est, atqui dies est non est igitur nox,
sed de his et similib⁹ modis vide⁹ copiosissime di-
sputantem Boethium de Syllogismo hypothetico.

DE FINITIONE.

Quid est Finitio: est oratio, vt inquit Aristo.
quæ quid est esse significat, hoc est, oratio expli-
cans quæ sit rei natura, essentiaue.

Quibus constat plena ac perfecta finitio: ge-
nere, et differentia, vt homo est animal ratio-
nale.

Quo differat a descriptione: Quo opaca pictura
ra a perfecta: Opacæ picturæ imaginem descrip-
tio: Plenæ ac perfectæ faciem finitio gerit.

Quænam est tiniendi lex: vt diffinitio conue-
niat omnibus a definito, & contra diffinitum
omnibus a diffinitione: Deinde vt quid sit res,
hoc est, substantiam eius explicet: Præterea vt
aperta sit, hoc est, neq; ambiguis nominib⁹ neq;
obscuris, aut ex longinquo translatis constet.

Finiamus exempli loco vocabulum Ciuitatis:

D η

Quid igitur Ciuitas? Multitudo, valet ne diffinitio? Nō valet: Quia plura complectitur q̄ finitum: si enim uaga sit illa multitudo palam est non esse Ciuitatem. Adstringe igitur arctius: Ciuitas est multitudo collecta, valebit ne iam? minime, si enim decem aut centum fuerint, non erit Ciuitas. Iterum adstringe arctius. Ciuitas est multitudo collecta ad statum rerum suarum tuendum per se sufficiens. Est ne iam completa diffinitio? non est, vt sint enim quantumuis multi, sed dissideant animis, non consulant in commune, non vitæ genere conueniant, non video cur Ciuitas dicatur. Adhæc ergo postremam clausulam. Quæ cōsensu legum, vitæq̄ sit coniuncta, & collige à capite omnia, videbis completam diffinitionem: Ciuitas est multitudo collecta, ad statum rerum suarum tuendum per se sufficiens, consensu legum, vitæq̄ coniuncta.

Quot sunt finiendi species tam philosophis q̄ Oratoribus necnon & Poetis communes. Quindecim, referente Boethio. |

1 ὀνομαστικῆς. i. Substantialis, quæ constat uocabulis de eodem ordine prædicamentario naturam rei explicans, vt Homo est substantia corporea animata sensitua rationalis. Hæc vnice dicitur diffinitio: Reliquæ magis nominis honore.

2 ὑποκειμενικῆς. i. notialis Quæ rem non per substantiam, sed per actum potius explicat, vt homo est quod rationali conceptione & exercitio cunctis præest animantibus.

ποιότηκι ἅ qualitate nomen habens, Quæ quale
quippiam sit ostendit potius quæ quid sit, ut homo
est qui ingenio valet, artibus pollet, bonum
ac malum discernit.

ὑπογραφικὴ ἰ. Descriptiva, ea est, ut inquit Rhodolphus,
quæ rem verbosius exprimit, nec in id adhibet,
ut quid sit res indicet, sed qualis sit, velut
inspiciendâ ante oculos ponat, ut luxuriosus
est qui victus non necessarij, sed sumptuosi appetes
est, delicijs affluens, & ad libidinem pronior.

κατὰ λέξιν Ad verbum ut locus est sedes argu-
menti ἀνθρώπου est homo.

κατὰ διαφορὰν ἰ. per differentiam, sic odium ab
ira differt, Quod ira brevis est, odium inueteratum.

κατὰ μεταφορὰν ἰ. per translationem, ut Caput
arx corporis. Adolescentia flos ætatis.

κατὰ ἀφούρεσιν τοῦ ἐναντίου ἰ. per ablationem con-
trarij, ut Horatius, Virtus est vitium fugere, &
sapientia prima stultitia caruisse.

κατὰ ὑπότυπωσης ἰ. per suffigurationem, hoc est,
Quando aliquam personam luculenter describi-
mus eam vel laudantes, vel vituperantes, ut
Achilles est vir acris, inexorabilis, Regibus in-
sus, liber ac simplex, pedibus velox.

ὡς τυπός, hoc est exempli gratia ut Substantia
est ut homo Item differentia est ut Rationale.

κατὰ ἰνδυναμίαν πληροῦς ἐκ τοῦ ὁμογενούς ἰ. per indigen-
tiam pleni ex eodem genere. Ut quadrans est cur-
dodrans deest, ut sit as.

κατὰ ἐπαινον ἰ. per laudem. Ut Dialectica est ars
artiū & scientia scientiarum

- 13 κατ' ἀναλογίαν i Juxta proportionem, vt mens
est in homine, quod in mundo deus.
- 14 κατὰ τὸ πρός τι i per id quod ad aliquid dicitur
vt Patronus est qui habet Clientem etc.
- 15 Αἰτιώδης i. Causalis, quæ causam rei, de qua
queritur, reddit Vt res est solliciti plena timoris
amor.

DE DIVISIONE.

Quid est Diuisio? est cōmuniōris in minus
cōmuni adeductio sicut igitur definitio quid res
sit indicat, sic diuisio q̄ multa in re continētur.

QVOT SVNT DIVIDENDI FORMAE?

Duæ.

- 1 Est generis in species, vt animal in rationale &
irrationale, & hæc proprie diuisio dicitur.
 - 2 Totius in partes vt Dialectice in inuentionē
& iudicium Rhetorice in inuentionem, dispositi-
tionem, elocutionem, pronuntiationem, et me-
moriā. Hæc proprie partitio dicitur.
 - 3 Quænam est lex diuidendi? vt diuisio per se
atur duabus differentiis ē diuerso positis, hoc est
quæ repugnent, neq; in idem cōuenire possint
 - 2 Deinde vt quidquid in diuiso continetur, id to-
rum membra diuidentia explicent: Id quia serua-
ri non potest propter differentiarum inopiam ne-
gationib. et circumscriptionibus est præstandū,
id quod in diuisione animalis fieri videmus,
quod per rationale et irrationale diuiditur. Irra-
tionale enim nō nisi negationē rationalis explicat.
- vltus

VSVS.

Ad quid conducit Diuifio? In primis ad diffiniendum. Est enim diffinire nihil aliud nisi ex genere per differentias diuifio in species descendere. Ex genere enim animalis per differentiam rationale diuifio erumpit species homo: Præcipue vero ad differendi orationisq; copiam, vt vnum quidpiam, quod multa ambitu suo complectitur in partes spargas. Sic Cice. disputaturus Dialectice de officio, principio in partib. cõtemplat.

Differentia generis et totius specierũ & partiũ.

Quomodo differunt Genus, Totum, Species & partes inter se?

Genus ad constituendã singularũ specierũ substantiã adfit oportet, vt ad cõstituendã substantiã hominis, bouis etc. genus scilicet animal adfit oportet: At non ad cõstituendas partes totũ, alio qui sequeretur manum esse corpus hominis.

Item ad cõficiendã totius substantiã vnãquãq; partiũ adhiberi necesse est, sed ad explendã generis substantiã nõ quilibet species requirit: Postremo gen⁹ adfirmat de specie: At nõ totum de partib. vt homo est animal, valet: At non valet cum dico manus est corpus hominis.

De altera parte dialectices hoc est, inuentione Dialectica.

Hacten⁹ de iudicatiua, quæ κριτικῆ dicitur, disputatũ ẽ, quæ aut diffinit, aut diuidit, aut colligit. Nũc de Inuentiua græce εφετικῆ dicta differemus quæ de locis tractat, et arguẽta administrat.

Quid igitur Inuentio? Est mediū siue argumēti ad probandum necessarii peruestigatio.

Quomodo inuenitur medium, siue argumētum, quo probatur prædicatum conclusionis de suo subiecto affirmari, aut negari? Per locos Dialecticos.

Quid est Locus Dialecticus? Est sedes argumēti, hoc est, quasi domicilium quoddam in quo de

Exemplū ex officijs. litescit medium illud, seu argumentum, seu materia de quocunq; themate differendi. Vt de iustitia disputaturus, Loci: Finitio, Causæ, Diuisio, officia Similia, contraria indicabunt, quid dicās, in hanc sententiam.

- 1 Iustitia est virtus, qua suum cuiq; tribuitur
- 2 Voluntas Consentiens cum legibus
- 3 Aliam esse bellicam, aliam ciuilem.
- 4 Nec corpus alterius, nec res occupare.
- 5 Beneficentia seu liberalitas
- 6 Vis, fraus, duo iniustitiæ genera.

Hæc est methodus Dialectica, Quam, qui habent, facile de quocunq; themate siue simplici, siue composito disputare poterunt.

DIVISIO LOCORVM.

Quomodo diuiduntur loci? In maximas, & differentias maximarum.

Qui loci dicuntur maximæ? Propositiones quædā indubitatae, atq; adeo certæ, vt ipsæ probatione non egeant, atq; ob id Enthymematis
ex locis

ex locis ductis tantum confirmandis adhibentur
Dicuntur aut loci, quia continet cæteras propositio-
nes, & per eas fit consequens & Rara conclusio.

Qui loci dicuntur differentie maximarum?
Quib. maximæ à maximis differunt, vt diffinitio
est differentia maximæ huius, Cuiuscunq;
non conuenit diffinitio nec diffinitum, qua iam
hæc maxima ab aliis omnibus differt.

VSVS.

Ad quid conducunt maximæ? Ad disputan-
dum & iudicandum, nam si cum proteruo agas
altercatore, ad has sæpe vt sacram ancoram con-
fugiendum est: vt si huius Enthymematis, Bellū
est causa malorum, erit igitur emendatio pax,
negetur consequentia, probatio non aliunde con-
stabit, cū ex ea maxima, quam Cicero tradit, con-
trariorum contraria sunt consequentia.

maxima

Ad quid conducunt loci differentie maxima-
rum? Ad memoriam, enimvero cum sint maxi-
mæ plures, ac penè innumerabiles opus fuit dif-
ferentis maximarum, quarum non tanta copia
est, vt cito a discentis memoria queat elabi: Quæ-
cunq; enim vniuersaliora sunt, pauciora sunt.

SVBDIVISIO.

Quomodo diuiduntur loci Differentie maxi-
marum? In locos internos & externos.

Qui nam loci dicuntur Interni? Quorum ar-
gumenta vel à Subiecto vel Prædicato, plerūq;
tamen

tamen à prædicato quæstionis sumuntur: Siqui-
dem iis partibus quibus propositio, ois quæstio
absoluitur hoc est Subiecto & Prædicato.

Qui sunt externi? Quorum argumenta a neu-
tro istorum petuntur, sed extrinsecus adsciscuntur.

Offende exemplo: Proposita quæstioe vtrū
homo sit animal, concludaturq; affirmatiue, pro-
bo à Subiecto, quia ratiocinatur: A Prædicato,
quia sentit Ecce locum internum, qui dicitur dif-
ferentia: Quia verò Consul, professor etc. Ecce
locum externum qui dicitur ad aliquid.

SVBDIVISIO. SECVN.

Quomodo diuiduntur loci Interni? In locos
in substantia, & comitantes substantiam.

Qui sunt in substantia? E quibus res idipsum
quod sunt accipiunt, cuiusmodi sunt. Diffinitio,
Diuisio, Ety mologia, Genus, Species, Propriū,
Differentia, Totum, Partes, Coniugata.

Qui comitantur substantiam? Qui singulari-
bus substantiis adhærescunt, vt communiter
hærentia, vltus, subiecta.

Da locos externos: Causa, hoc est, Efficiens,
Materia, Forma, Finis, Effecta, Generatio, Cor-
ruptio, Autoritas, Simile, Comparata hoc est,
par, maius, minus, transumptio, repugnantia,
disparata, seu differentia.

DE LOCIS QUI SVNT IN substantia.

Pri. DIFFINITIO.

A

A diffinitione ad hunc modum argumentat
Cicero, si gloria est illustris, & peruagata mila
torum & magnorum, vel in suos Ciues, & in
patriam, vel in omne genus hominum fama me
ditorum, ergo non satis diu (quemadmodū ipse
de te prædicas) vixisti gloriae. Cæsar. Item Vir
tus est quæ pro æquitate pugnat igitur fortis
tudo. Locus D.M. a diffinitione Locus M. Cui
cunq; conuenit diffinitio, & diffinitum.

Cice. in
offi. de
fortitudi
dine.

Confutatur, si aut verum proprium, aut
vera differentia, aut verum genus positum nõ est
aut alioqui á legibus diffiniendi aberratur.

Quinti.
li. quin.

SECVN. DIVISIO.

A Diuisione hoc modo argumenta ducuntur
si vita eorum, qui sine ratione viuunt merito vis
superanda est, cur non laudabilis vita eorum
qui cum ratione viuunt.

Item aut vtile est bellum indicere, aut non, si
non est vtile bellum inferre, ergo quiescere vtile
L. D. M. á diuisione Lo M. Condiuidentium
vno sublato, alterum manet: & posito altero,
colligitur reliquum.

VSVS.

Ad quid valet præfens locus? Simili via &
adprobandum & refellendum: Probanti satis
est habere vnum, quod verum sit, hoc modo, si
ciuis aut natus sit oportet, aut factus: Cum verò
quis negare velit necesse est vtrumq; collat, hoc
modo. Nec natus, nec factus, non est igitur ciuis.

Abatous ma
xia

Lepanous
maxia

TER.

TERT. ETYMOLOGIA.

Ab Etymologia in hunc modum argumen-
tatur Cicero, Fides iubet ea fieri quæ dicta sunt
ergo fundamentum iustitiæ: Item de deo disputa-
tatur Theologus, L. D. M. est ab Etymolo-
gia Lo. vero M. Cui nominis Etymologia cõue-
nit, & ipsum nomē, cui⁹ Etymologia facta est.

Confutatur eo modo, quo autoritas. Pleraq;
enim Eryma Robur & autoritatem sumunt ab
iis qui vel sic adpellant, vel sic exponunt ori-
ginem.

QUART. GENVS.

Genus habet firmam refutationē speciei, pro-
bationem infirmam, in hunc modū. Si nulla est
in rep. iustitia ergo nec lex. Si malus non est ergo
nec mendax L. D. M. est á genere L. M. A quo²
cunq; remouetur genus & species.

QVINT. SPECIES.

Species habet firmam probationem generis,
infirmam refutationem, hoc modo. Qui potes
negare malum, quem mendacem esse vides. Si
apud bonos viros locum habet prudentia, ergo
etiam honestas, L. D. M. est a specie Lo. vero M.
Quod speciei adest idem & generi.

SEXT. DIFFERENTIA.

A differentia ita argumentat Cicero in officiis
quia

quia omnes sumus participes rationis omnino
cauendum est ne similes efficiamur bestiis: Item
cum homo ^{εὐλογος} sit. Quid minus fuerit eius, quā
furor, quā præcipitem ruere in quodcumque fuerit
animo collibitum: L. Q. D. M. à differentia: Lo.
vero maxima si cui differentia alicuius rei conue
nit, & id cuius est differentia.

SEPTI. PROPRIVM. "

A Proprio eo modo argumenta ducuntur,
quo à differentia in hunc modum. Equus disci
plinæ Capax est, igitur mansuescit, eadem est
maxima.

OCTA. TOTVM

A Toto ad eius partes argumentari affirmatis
ue valet argumentum, vt si tota resp. consilio
gubernanda est, ergo & domus & vnusquisque
Ciuum. Maxima est quod toti conuenit & parti
bus.

Rursum ꝑ partibus ad totum negatiue proces
dit argumentum, vt si necq̄ censu, necq̄ vindicta,
necq̄ testamento est liber factus, non est igitur li
ber. Maxima est quod partibus non inest, nec toti.

CONSIDERANTVR VTRAQVE A Modo, Quantitate, Tempore, & Loco.

A Modo, vt Nero ne hominis quidē officium fecit
Tantum abest vt Christiani hominis officium
feceris

fecerit hoc alii à communi ad particulare vocant
L.M. A Quocumq; remouetur totum in modo
modo, & eius pars.

M A Quantitate, si in omnibus est verus vates
Apollo, & in hoc verus esse perhibetur, quod
dixit, Aio te æacida Ro. vincere posse. M. Quod
tribuitur toti in quantitate, & eius parti.

A Tempore, si Catilina semper est infesto ante
mo aduersus remp, etiam nunc est.

NO. CONIUGATA.

M Quæ dicunt Coniugata: Quæ ipsa vocis si-
militudine sub vnum iugum sunt deuincta, vt
sub sapientia, sapiens & sapere; sub iustitia, iustus
& iusta. A Coniugatis sic argumentatur Teren.
Homo sum, humani nihil a me alienum puto.
Maxima est si vnum Coniugatorum cupiam
conuenit & reliquum.

M Confutatur presens locus, si quid addatur.
Valida enim prærum q; existunt argumenta &
à presenti loco ducta liquando Coniugata con-
iugatis referuntur sine adiectione vlla propterea
non valet, philosophi sunt mali ergo philoso-
phia est mala.

VSVS.

Ad quid conducit præsens locus: Ad diffini-
tionem: Apertius enim ex persona sapientis &
huius officis & operibus peruideas quid sapi-
entia, q; ipso sapientæ nomine: Item ad exempla
Rhetorum: vt si quis affirmet malum esse regna-
re, deflectat oratione ad Coniugata, hoc est, ad res
puta

puta Cyri, Alexandri etc cōstabit argumētum.
LOCI QUI COMITANTVR SVBSTAN
tiam. Pri. Cōmuniter hærentia.

Quæ dicuntur Cōmuniter hærentia: Quæ
sele comitant, idq; vel semper, vel plurimum.
Hæc aliàs adiuncta, & adiacentia dicuntur, pos-
sunt huc quoq; referri quæ à Rodolpho contin-
gentia sunt adpellata.

A præsentī loco hoc modo argumentatur Ci-
cero in officiis. Adoleſcentia temeritati est ob-
noxia, igitur difficulter genus vitæ constituit.

Item Claudius Nero nihil habet in corpore
suo diuinæ maiestatis, ergo non debet fieri deus
Maxima est, cui non inest aliquid, ei nec illud
quod illius est consequens, inesse potest. m

Facile confutantur communiter hærentia præ-
sertim, si eiusmodi sunt, vt sæpenumero non cō-
sequantur.

Secund. **VSVS.**

Quid est vsus? Cuiusq; rei functio. A præsen-
ti loco hoc modo argumētari licebit, si domesti-
cis amicis, Item reip. si quando necessitas postu-
lat, est impertiendum, exaggeranda est res fami-
liaris, & pecunia colligenda. Item si tueri vitā
licebit ergo etiam gestare gladium. M. Cuius
vsus est bonus, ipsum quoq; bonum.

Cōfutat, si abufum p vsu ponas in hūc modū
interficere hominē malū est, igit gladius malus.

Ter. **SVBIECTVM.**

Quid est Subiectū? cui insunt ea, quæ dixim⁹
in hærens

inhærentia, vt quia in Catone est prudentia, Ca-
so dicitur Subiectum prudentiæ.

Ex Subiecto colligit Cicero fœlicitatem esse in
mente, Etenim, quæ pars inquit, est opratissima
in homine, in ea situm esse necesse est illud, quod
queris optimum.

LOCI EXTERNI Pri. CAUSSAE.

Quid est Causa? Cuius vi euenit aliquid.

Quotuplex est Causa? Quadruplex, Effici-
ens, Materia, Forma, Finis.

Quid Causa efficiens? Quæ principium motus
præstat, vt aliquid fiat, vt Sol Causa Efficiens est
diei. A Causa efficiente ad hunc modum argu-
mentatur Cicero, Cratippum habes præcepto-
rem, probabile igitur te .M. fili abūdate præcep-
tis. M. Quorum efficiens Causa naturalis est,
ipsa quoque naturalia sunt.

Quid est materia? quæ formas rerum subiecta
suscipit, vt ferrum cum desit, qui fieri potest vt
gladios cudant. M. si non est causa materialis,
neq; ipsa quæ ex ea conficiuntur, esse possunt.

Quid est Forma? Cuiuslibet rei species & ra-
tio, vt poculum meum celatum est, igitur præ-
stantius tuo. M. Tantum vnium quodq; potest
quantum eius forma permittit.

Ab efficiente, materia, & forma ad hunc mo-
dum argumentatur Vergilius.

Tibi

Tibi pocula pona m
Fagina cælarum diuini opus alcimedontis
Lenta quibus toruo etc.

Quid est finis? Cuius gratia aliquid fit. A fine in hunc modum argumentari licet, si ciuiliſ vitæ, rerumq; humanarum cognitio vtilis eſt, & officiorum Ciceronis vtilis cognitio, Item ſi pax eſt bona, ergo bellum vtile. M. Cuius finis eſt bonus ipſum quoq; bonum.

EFFECTA.

Quæ dicuntur Effecta? Quæ ſunt à cauſſis efficientibus vt dies eſt effectum Solis. Ab effectis ſic Cicero in Saluſtium inuehitur, prætereo patrẽ tuum, qui ſi nuncq; in vita ſua peccauit, tamen maiorem iniuriã reip. facere non potuit, q̄ quod te talem filium genuit. Item gladius eſt, igit ferum. M. Poſito effectũ, ponitur eius neceſſaria cauſſa.

Conſutantur hi loci in vniuerſum omnes de cauſſis ſi non à propria cauſſa proprius colligit effectus & rursus à proprio effectũ, non propria cauſſa.

VSVS.

Ad quid conducunt hi loci? Principio in genere demonſtratio præcipuas obtinent partes, cum & laus & vituperatio non alia re certius veriusq; conſtent q̄ effectis & fine. Deinde in genere deliberatio plurimũ poſſunt. Duo enim iſta in cõſulendo maxime ſequimur expediat neceſſe, & an fieri poſſit. Quorum quid expediat ex

fine colligimus, quid fieri possit, ex efficientibus
Quidquid enim utile, id alicui rei consequendæ
utile oportet esse; sic quidquid fieri posse volu-
mus maxime ex efficiētis facultate poterit ostens-
di: Quinimo & effecta fidē facultatis faciunt: Po-
stremo in genere iudiciali, quoties dubitat de vo-
lūtate & facto pmunt argu. à fine, vt copiosissi-
me tractat Lu. Viues de instrumēto p̄bilitatis.
Secun. GENERATIO.

Quid est generatio? Est rei productio, à quo
loco ita argumentamur, Concordia ciuium op-
tima, igitur & Ciuitas M. Cuius generatio est
bona ipsum quoq; bonum.

Ter. CORRVPTIO.

Quid est Corruptio? Rei productæ abolitio,
à corruptione sic argumentari licet, malū est ex-
tinguere resp. ergo resp. bona. M. cuius corrup-
tio mala est ipsum quod corrumpitur bonum.

Confutatur præsens locus, si prædicatum cō-
sequētis non est contrarium seu oppositū præ-
dicato antecedentis.

Quart. AVTHORITAS.

Locus ab autoritate siue iudicio rei fide æsti-
matur, neq; enim omnis persona est eiusdem au-
toritatis, ergo prima autoritas, vt inquit Ludo.
1 viues est dei, & earum rerum quas non dubita-
2 mus à deo Profectas. Secundo loco & ex genere
humano philosophi, quiq; humanum genus pa-
terna quadam charitate complectuntur vt legū
latores, & ij à quibus ciuitates formantur ad vir-
tute m

tutem & recti custodiam: Tertio loco amici de
quorū ingenio ac peritiā bene sentim⁹: Postremo
vinolēti, pueri, & mente capti qui fallere nesciūt.

Confer huc pronuntiata apud Rhodolphum
li. i. de inuentio. dialectica, Ca. vigesimo quar.

Ab autoritate ita argumentari licet. Quia Ho
merus dixit Nil homine enutrit tellus infirmius
alma ergo in terra, nihil est imbecillius homine.

M. cuiusq; in sua arte perito credendum est. M.

Eleuatur autoritas, si quod qui dicit, nesciat, aut
ignoret de quibus loquitur, vel nature, vel impe
ritia, aut si adcesserit peritia, eam tamen parum p
ficere, citra asuefactionem, hac quoq; aduq; aduq; aduq;
non posse tamen absq; arte bene censere. Quod
ars in vniuersum sit de omnibus, experimenta
de singularibus, in summa contradicere quem
piam sibi fortissimum est argumentum.

Quint. SIMILE.

Quid est Similitudo? est par ratio, cur dictum
hoc tam cōgruat huic obiecto, q̄ illud illi: sic dis
similitudo versa vice impar ratio est etc. Est
enim huc conferendus locus à dissimili.

A simili, quemadmodum Sol vnus omnib.
sufficit, ita vox vna præceptoris cunctis discipu
lis M. Similium idem est iudicium. e c

A dissimili, sicut Brutus occidit liberos proditi
onē molientes, sic manlius virtutem filii morte
muletavit. M. Dissimiliū ratio dissimilis. Locus
à simili confutatur, si aut dissimile esse docebim⁹
quod alter simile dixit: aut aliam cōmodiorem
similitudinem adducemus. E ij

SEXT. COMPARATA.

Quo distinguitur præfens locus à similitudine: Similitudo est duorum collatio in duobus, aut plurium in totidem: Comparata verò duorum vel plurium in vno.

Cuiusmodi sunt Comparata: aut a maiori ad minus, aut à minori ad maius, aut à pari ad par.

A maiori ad minus negatiue firmior procedit argumentatio in hunc modum. Si Troia de manu extructa non potuit esse tuta ab incendio, quanto minus vallum Troianorum tutum esse poterit M. si id quod magis videtur inesse nec in est, nec id quod minus videbitur inesse, in erit.

A minori ad maius affirmatiue conuenientius argumentamur in hunc modum, si histriones circa corporis motum decorū seruare decet quanto magis virum bonum. Et si antenor sedes habet quanto iustius æneas proles Iouis sedes habebit: M. Si id quod min⁹ inest, & id quod magis.

A pari. Si patri in filium ius est, & in filia, etsi fratrem domi alis, cur me eicias? M. A Equitas parib. in reb. paria iudicia desiderat.

Refer huc exemplum quod coniunctissimum est cum Comparatis & similib. & species illorū nisi quod exemplum est factum vel dictum cuiusq; ad imitationē pertinens vt si in eadem causa M. Catoni Sibi ipsi consciscere mortē honestū fuit, alis si se interemissent in honestum, ergo iua cuiusq; natura contuenda.

VSVS.

Ad

Ad quid conducunt hi loci: ad exhortandum
præsertim inæqualia, quæ ad exhortationē, vt
inquit Cicero in Topicis, sunt efficaciora.

SEPTI. TRANSVMPTIO.

Quid est transumptio? Quoties nomen meta
phorice, hoc est translatiue sumptū, per propriū
explicatur vt Ouidius.

Quis enim cælauerit ignem.

Lumine qui semper proditur ipse suo.

Pertinet huc locus ab amphibologia. vt

Quis neget æneæ magni de stirpe Neronem

Sustulit hic matrem, sustulit ille patrem.

M. Quicquid alicui conuenit sub nomine
μεταφορικῶς sumpto, eidem conueniet, & sub no
mine proprie sumpto.

OCT. REPVGNANTIA.

Quid est repugnantia: est per se dissidens rerum
habitus, qua fit, vt alterum dici id esse quod
alterum non possit.

Quot modis fit repugnantia: Duob. modis
aut enim repugnant, vnum vni & dicuntur op
posita, aut vniplura & dicuntur differentia seu
disparata.

OPPOSITA.

Quæ dicuntur Opposita: Quæ repugnant,
vnum vni, sic, vt neq; alterum de altero, neq;
ambo de tertio dici possint, vt Cæcitas, Vitus.

Quot sunt species oppositorum: Quatuor,
Relatiua, Contraria, Priuatio, Contradicientia:

A Relatiuis hoc pacto argumentari licebit. Si

ego tibi Cliens non sum nec tu mihi patronus.
Item si me præceptorem agnoscis, cur ego te nõ
discipulum: M. posito vno relatiuo: Ponitur &
alterum: sublato vno, tollitur alterum.

Confutatur, si non rite assignetur Relatiuum,
nõ enim recte colligitur, seruus est: ergo herum
comitatur, sed sub hero est.

Quæ sunt Contraria: Quorum vtrumq; po-
test simul existere, & alterum sine altero esse, vt
calidum, frigidum, sanum, ægrum etc.

Quotuplicia sunt Contraria: Duplica, Media
& Immediata.

Quæ dicuntur Mediata: Quorũ est aliquod
medium, vt album & nigrum: medius enim ali-
quis color est, vel rubens vel pallidus. Horum
remoto vno, non necessario alterum ponitur.

Quæ dicuntur Immediata: Quorum nullum
est medium vt calidum, frigidum. Horum vno
remoto, necessario alterum ponitur.

A contrariis Immediatis hoc modo argumen-
tamur. Si amandus qui bene meretur, odio pro-
sequendus qui male: si fortitudo cum iustitia cõ-
iuncta est virtus, ergo sine iustitia est furor. M.

Quod alicui conuenit id eius contrario non con-
uenit.

Quid est priuatio: est defectus alicuius in eo,
quod id natum est habere, vt Cæcitas est defectus
visus, non in quouis, nec enim lapis cæcus dicitur,
ed in eo quod natum est videre.

A Priuatiue oppositis hoc modo argumen-
tamur

mur: Cæcus est, igitur nunc̄ videbit: Item si mē
te captus est, quomodo igitur sapiet: M. in priua
tius opposita sibi conuenire non possunt. M.

Quæ sunt contradicentia: Quorum negatur
vno id ipsum, quod est altero affirmatū: vt si se
det impossibile est igit non sedere: si æneas est pi
us, impossibile igitur est æneam non esse pium.
M. Contradicentium posito vno tollitur alterū. M.

DIFFERENTIA.

Quæ sunt differentia seu distantia, seu dispa
ra: Quæ sic repugnant, vt non certo ductu vnū,
contra vnum dirigatur, sed satis est substantiis
esse inter se dimota: Adcipe duas virtutes iustiti
am & temperantiam, quamuis nulla harum opa
ponatur alteri, tamen ita inter se differunt, vt nul
la sit id ipsum, quod alia.

A differentibus ita argumentamur, si homo
est igitur nec asinus, nec equus etc. Marmorcam
domum diruisti & reponis lateritiam: M. De
rebus plurimum differentibus idem intelligi nō
potest. M.

In Confutatione horum locorum, ante omnia
considerandum an illa habeant medium, an
fit tempus & subiectum à natura diffinitum: Ob
seruandū etiam in quo sint talia: Do cænam ho
minibus, non ergo equis: non sunt in hoc dispa
rata. Item hic homo habet seruos albatos, nō igitur
atratos, non sunt in hoc contraria etc.

- > Quinam loci sunt maximæ certæ: Finitio, Di-
 > uisio, Erymologia, Genus Species, Differentia,
 > proprium, Totum, partes, Coniugata, Causæ,
 > Effecta, Generatio, Corruptio, Repugnantia, Res
 liqui medio modo se habent, imò quidã ex his
 sunt tanq̃ stellulæ quædam in oratione, vt simi-
 lia, comparata & exempla.

Hæc de locis Dialecticis.

DE LOCIS SOPHISTICIS.

Quoniam in omni genere disciplinarum tam
 necessariū est scire quæ non sunt propria, q̃ quæ
 vnius cuiusq̃ disciplinæ propria, quod nemo
 recte de vlla disciplina disputare, nisi qui eadem
 ratione de vitis, quæ penè infinita quamlibet ar-
 tem consequunt̃, differere poterit, operæ præciū
 esse duxi hoc loco subiicere compendium de lo-
 cis Sophisticis, Qui etiam si nihil ad artem perti-
 neant, his tamen instructus adolescens facile vi-
 tabit sophistarum tricas, vt Varro inquit, Attel-
 lanas & captiones.

In quibus ergo consistit omnis captio seu falla-
 cia: In tribus, in forma, materia, & in vtroq̃: In
 forma, si quando argumentatio aberrabit à re-
 gulis de Syllogismo præscriptis, in hunc modū
 Magistratus debet propellere vim à Ciuibus: Ci-
 tero est Cōsul: ergo Cice, debet ppellere vim etc.
 Peccatum est in forma, quia quatuor adsunt ter-
 mni.

In materia, hoc modo, quisquis intensæ glo-
 ria cupidus est, stult⁹ est: vir fortis est intensæ glo-
 riæ

siæ cupidus ergo: vitium est in materia, hoc est,
in mala diffinitione.

In utroq. Omnis homo est animal bipes: Gal-
lus est animal bipes, ergo gallus est homo, pec-
catum est in materia, quia male diffinio homi-
nem: peccatum est in forma, aberrat enim à mo-
dis secundæ figuræ.

Quid est locus Sophisticus? Sedes argumenti
Sophistici.

Quomodo diuiduntur loci Sophistici? In lo-
cos in dictione & extra dictionem positos. *Dimissio*

Quando dicuntur in dictione positi? Quan-
do vitium ex genere sermonis oritur, cuius mo-
di sunt æquiuocatio, amphibolia, compositio,
Diuisio, adcentus, & figura dictiõis. Qui loci re
ipsa non sunt aliud nisi variæ formæ ambiguo-
rum.

Quando extra dictionem positi? Quando in
re seu propositionum connexionione peccatur. Cui-
usmodi sunt, accidens, Secundum quid ad id
quod simpliciter, ignorãtia Elenchi, petitio prin-
cipii, consequens, non caussauit caussa, multæ in-
terrogationes

Pri. AEQVIVOCATIO.

Quid est æquiuocatio? Cum dictio seu simplex
vox plura significat: Ab æquiuocatione in hunc
modum cõmittitur fallacia. Quidquid ridet ha-
bet os, pratum ridet, igit pratum habet os. æqui-
uocatio est in verbo ridet. Item quicumq. sanaba-
tur, sanus est, ægrotans sanabatur, ergo ægrotã

E v

sanus est, homonymia est in participio ægro-
tans.

Secun. **AMPHIBOLOGIA.**

Quid est amphibologia? Cum oratio ambig-
uam sententiam intra se claudit in hunc modū.
Quidquid videt quispiam, hoc ipsum videt;
Alquis videt columnam, ergo columna videt,
ambiguitas casuum est in hoc ipsum: Item
Quoscunq; vellem me adpræhendere, vellem
vt me adpræhenderent: Hostes autē vellem me
adpræhendere, igit vellem vt hostes me adpre-
henderent, Amphibologia est in constructione.

Quomodo differt amphibologia ab æquiuo-
catione? **Æquiuocatio** ex ipso nomine diuersas
res significante dolos fruit: **Amphibologia** ve-
rò ex oratione Technas meditatur.

Ter & Quart. **Compositio & Diuisio**

A Cōposito & diuiso cōmittit fallacia, si quā-
do constructione perturbata aut pūctis male di-
stincta fallimur in hunc modum. Quicunq; scit
litteras nūc didicit illas, Grammaticæ peritus scit
litteras, igitur nunc didicit illas, peccatum est in
compositione.

Item Quocunq; vidisti hunc percussum, hic
percussus est: Atqui oculo vidisti hūc percussum
igitur oculo percussus. peccatum est in diuisione.

Quin. **ADCENTVS.**

Ab adcentu hoc modo struimus fallacias, om-
ne ma

ne malum est fugiendum, pomum est malum
ergo fugiendum: Item, qui ad aram confugit li-
ber est: Ad haram fugisti ergo liber, fallacia est,
in malo, prima breui & prima lōga. In ara adspi-
rata & sine adspiratione.

Sex. FIGVRA DICTIONIS.

Quando decipimur figura dictionis: Qñ simi-
litudine vocum circumscribimur, in hunc mo-
dum. Discere est circa disciplinam exerceri, exer-
cere circa disciplinam, est docere: Discere ergo est
docere. In exerceri & exercere fallacia est: Item
quidquid heri emisti hodie comedisti, crudum
heri emisti ergo crudum comedisti, fallacia est in
quidquid & Crudum.

LOCI EXTRA DICTIONEM POSITI.

Pri. ACCIDENS.

Quid est hoc loco accidens: Quando idem af-
signatur subiecto siue essentiæ, & accidenti: non
enim, quia multa eidem accidunt, necesse est om-
nibus prædicatis, & ei de quo prædicantur, oīa
illa similiter inesse, vt quod ego sum, tu non es:
ego sum homo, ergo tu non es homo, in prima
est prædicatio accidentalis, in secunda essentialis:
Item homo est animal, animal est genus igitur
homo est genus.

Secun. SECVNDVM QVID, AD
id quod simpliciter est dictum.

Quid est simpliciter dictum: Quod sine circū-
stantiis exprimitur: vt vxorem dimittere licet.

Quid

Quid est secundum quid dictum? Quod cum
circumstantiis effertur, ut vxorem adulteram
dimittere licet. Ergo cum ex secundum quid
dicto, illud quod simpliciter est tale.

Et contra (sed hoc negatiue, illud affirmatiue)
efficere volumus fit hæc fallacia, ut licet vxorẽ
adulteram dimittere, ergo vxorem dimittere, li-
cet: Item nullam vxorem dimittere licet, ergo
nec adulteram.

Pertinet huc si quando ex diuisis coniunctum
infertur ut ille est Claudus, & est philosophus
ergo est Claudus philosophus.

**Ter. PETITIO PRINCIPII SEV NV-
gatio.**

Quid est Petitio principii? Cum idem in con-
clusionem reperitur hoc modo Clodius fecit insi-
dias Miloni ergo Clodius insidiatus est: Item
Omnis delator est exterminandus, & hic est de-
lator ergo omnis delator est exterminandus,
peccatum est vtrinq; in forma.

Quar. CONSEQUENS
Quando struitur fallacia coniequẽtis? Quan-
do ex antecedente non recte infertur consequens
in hunc modum. Virtus est igitur iustitia: hoc
modo non est neq; igitur animal.

**Quin. SECVNDVM NON CAVS-
sam, vt Caussam.**

Hoc

Hoc modo faber est, igitur domus fit? Item
multæ seditiones ortæ sunt ex prædicatione Euā-
gelii, igitur Euangelion autor est seditionis.

SEX PLURES INTERROGATIONES

Quid dicis plures Interrogationes? Cum plu-
ra de vno, aut vnum de pluribus interrogamus
in hunc modum. Sunt ne hæc bona an mala?
demonstratis, quæ neq; omnino bona, neq;
omnino mala sunt; Item sunt ne hæc videntia, an
non videntia? si sit concessum similiter vnum
plura dici.

SEPTI. IGNORANTIA ELENCHI.

Quid est ignorantia Elenchi? Est ignoratio fir-
marum & illabefactabilium probationum, vt
astyanax filius est Hectoris & non Priami, ergo
astyanax est filius & non filius. Item cognosco
Socratem, & eundem nō cognosco venientem,
igitur cognosco Socratem & eundem non cog-
nosco.

Facile est diluere id genus fallacias, si consyde-
retur conclusio ad contradictionem: Nam in isti
ulmodi Sophismatibus inferitur Contradictio
adparens solum, cum re vera nulla sit. Fit enim
omnis Contradictio respectu eiusdem & eodē
tempore. vt si duo vnus quidem dupla Trium
autem

autem non dupla ergo idem duplum & non
duplum.

DE RECTA SOLVTIONE PARA- logismorum.

Quid est recta Solutio Paralogismi? Est eius-
dem manifestatio.

Quot modis manifestatur paralogismus, hoc
est falsus Syllogismus? duobus modis, aut per
interemptionem, aut per distinctionē: Per inter-
emptionē, vt quoties ex falsis collectus est: Per
distinctionem veró, cum adparet Syllogismus
& non est.

CANONES.

1 In omnib. paralogismis, qui fiunt per æqui-
uocationē, amphibolian, compositionem, diui-
sionem, & adcentum, & si quod sumptum est
multiplex, distinguendū & ratio consequentiæ
examinanda est.

2 In omnibus paralogismis qui fiunt per figu-
ram dictionis, per accidens, per id quod est secun-
dū quid & simpliciter, per ignorantiam elenchi,
per nō causam vt causam, per hoc quod est plu-
res interrogatiōes facere vt vnā, Cōsequentia ne-
gāda est, & mox cur negata sit, ratio subūgēda.

3 In omnibus paralogismis, qui fiunt per id,
quod est peterere principium, ipsum antecedens
aut negandum plane est, aut certe ad, dubitandū.

Peroratio

PERORATIO.

Habes, ornatissime Sebastiane, Dialecticæ
Cæsarii doctissimi in hominis, in compendium re-
ductam à me: Quem duplex potissimum caus-
sa ad id laboris subeundum perpulit: Altera, quæ
subtilius nonnulla, altera, quæ prolixius quædam
adultis tradita inter enarrandum occurrebant,
quæ simplicioribus huius artis tyronibus, pau-
lo planius ac breuius, nec minore cum fructu tra-
di posse videbantur. Quippe nullius me laboris
poenitebit, imò voto profus meo satisfactum ara-
bitrabor si illum, qualemcumque meum, vni tibi,
cuius solius iudicio (quod acerrimum) aut sta-
bit, aut cadet, probatum iri cognouero: Deinde
tuis, quos optimæ expectationis priuatim in
iurisprudentiâ: cuius studiosissimus effulges:
instituentos suscepisti, discipulis usui: Eas-
demque occasione, & aliis huius Acade-
miæ celeberrimæ, cui, quidquid
in me est debeo, studiosis
pueris vtilitati sua-
rum intel-
lexero.
Vale.

IOANNIS LODOVICI
VIVIS DE DISPUTATIONE.

VERITATEM NON PLE-
ne aut aperte acies mentis nostræ in-

Vtuet, multa & dēsa obscuritate cor-
poris oppressa, at que hebetata. Sed
nos obscuritatem hanc à nobis in-

res ipsas traducimus, vt eas altissimis ac cæcis ad-
modum tenebris dicamus obrui, & inextricabi-
libus inuolucris occultari. Quo sensu pronun-
tiauit Democritus, veritatem in altissimo puteo
demersam latere. Ad purgandos autem hosce
cortices, vt nucleus prodeat purus; ingenium hu-
manum examinandæ veritatis facultatē à Deo
accepit: cuius functio disputatio nominat. Nam
quemadmodum vites, nuces, ferrum, aurum,

Disputa-
tio quid

putantur, reiectis inutilibus: ita in examine illo
inquisitione veritatis remotis vel falsis, vel am-
biguis ac incertis, ad ea ueniat, quæ dubio pro-
cul sint vera. Lux hæc est, quæ ingenio nostro in-
fertur, vt per ea, quæ in confesso recipiuntur pro-
veris, illa de quib⁹ dubitatur, explanentur, aut
ea refutant, quæ nobis subspecie se insinuabant
veri. Sit ergo nobis diffinita disputatio, argumē-
torum ad aliquid probandum aut improbandum
comparatio. Nam vbi pro alterutra parte
nullum est argumentum, nec disputatio potest
vlla

vlla existere. Duces animi nostri sunt vires illi à
Deo ad cognoscendum, & de cognitis iudican-
dum attributæ. Ioannes Philoponus ex republi-
ca Platonis quinque nos habere animi functiones **Animæ**
scribit, Mentem, Dianœam, Opinione, Phantasi-
am, Sensum: horum istæ sunt vires & opera. Sen-
sus lentior est, quàm vt syllogismo discurrat, & **quinque**
aliquid colligat. Mens celerior, quàm vt syllogis-
mum expectet. Opinio assus est. Phantasia seu vi-
sum apprehensio. Dianœa quâ sanè cogitatioem **functio**
dicamus, est motus: itaq; hæc ratiocinatur, et syl-
logismo vtitur. Hæ quidem contèplationes sunt
de anima: sed de his non plura in præsentia dicã,
nec accuratius, quàm quod instituto nostro erit
fatis. Ratiocinatur ergo cogitatio vel ex his, quæ
mens illi suggerit, vel quæ opinio, vel quæ vi-
sum. Nam sensus uiso seruiunt: ideo sub *viciorum*
à Platone comprehenduntur. Mens ad cogitatio-
nem, quantum assequi potest, verissima & per-
fectissima adfert, velut axiomata, naturales infor-
mationes, & in omnium animis impressas in-
sculptasq; notiones, ex quib; aptissima ac firmis-
simæ rationis nectuntur syllogismi: in quibus
est scientia, si alibi vsquã. Opinio suppeditat cre-
dibilia, aliàs vera, aliàs falsa: vnde existit syllogis-
mi verisimiles, qui secum nonnullam dubitatio-
nem important. Visum sumministrat vanas ima-
gines, somnia, hallucinationes, imposturas: du-
citur enim phantasia similitudine, quam ex igno-
rantia

F

rancia

rantia, atque incogitantia confungit temere, & commifcet, vt vnum ex duobus aut ex multis confundat: vnde error nascitur ambiguitate vel vocis, vel fententiæ: vt quum vox plura fignificat quæ commifcentur, et redduntur tanquam vnū, nempe verbi ancipitis, vel oratiōis amphibolæ: tum ex fcripto quod non diftinguitur accentu, afpiratione, fcriptione recta. in fenfu autem quum ab vna fignificatus ratione ad aliam latenter fubitur: nempe ab effentiali ad inhærens, vel contrā: velut quum fic coniungimus, homo eft animal, animal autem eft genus, mel eft dulce, dulce vero aliud alio magis. adde huc, quum praua concludio pro vera recipitur, q̄ aliquam illius præfe imaginem ofendet: de quibus virijs fuperius ad amonuiimus. Nam phantafia, vt leuiter ab vno in aliud mutatur, ita etiā leuiter affentit: vt in quocunq; inciderit, ob feigniciē vltterius ftrutandi fubfiftat ilico, & acquiefcat: itaque vehemēter fallitur, quoniam neque ambigua diftinguit, neque partes inter fe confert, vt quemadmodum compofitæ fint, & colligatæ animaduertat. Iudicium animi inter hæc tam diuerfa velut dilceprator quidam fedens incipit eorum omnium vires, & velut caufam expendere, quæ reprobat, omnino reſpuit, & damnat: quæ aprobat, alia fecure admittit, alia incertus, Sunt inter quæ anceps & animi dubius pendet, quod fimilitudo aliqua & veri apparet, & falſi. Hi iudicij motus e tribus argu

mentis

Iudicia.

mentorum generibus excitantur. In quibus &
res debent spectari, et connexio: Argumenta om-
nia vel ex certis exploratis, necessarijs depromū-
tur rebus, vel ex probabilibus, & quæ de con-
iecturis pendent: non sunt hæc rerum ipsarum
nomina, sed quæ cuique videntur: alijs enim alia
sunt certa, & indubitata: eadem etiam non omni-
bus talia. Quæ eliciuntur ex certis, nexuq; iun-
guntur evidenti ac perspicuo cum ijs, quæ confir-
mant, iudicium ad se pelliciunt securum: argumē-
tatio huiusmodi nominatur certa atque evidens.
Quæ verò vel probabilia sunt, vel non manifes-
ta complexione, cum eo cohærent, cui proban-
do adhibentur, iudicium ad se inuitant nutans &
suspectū: nec planè sibi fidens ipsi: hæc argumē-
tatio probabilis nuncupetur, siue credibilis: ab
Aristotele dialectica. Ambiguum est iudicium,
& quasi seipsum sustinet, quum pares sunt argu-
mentorum vires pro vtraque parte in re contro-
uersa, ac velut paria in lancibus pondera. Quæ
argumentatio iudicium fallit, ea vel de materia
decipit, ex qua confiatur, vel de artificio, nempe
forma, & colligatione partium: cognitio mate-
riæ ad singulas artium pertinet: vt quum dicitur
omnis vnus principatus optimus, Tyrannis est
principatus vnus, ergo optimus, forma verò et
compositio huius sunt loci: omnis virtus suavis,
& voluptas suavis, virtus igitur: hic propr. e pa-
ralogismus appellatur: nam prior ille tamen ex
falsis

Materia falsis tamen bonus esse syllogismus potest, quas
argumē **lis** est ille idem. **Materiae** argumentorum genera
torū q̄ **tim** quidem sic itur obuiam: **Certa** & **necessaria**
modo ostenduntur non esse eiusmodi, si declaretur **alis**
tractat. **ud** simillimum necessarium non esse: interdum

Probab- quōque ex eodem illo argumento contrarium
ile. **concludi.** Si opponatur autoritas: fuisse, quib⁹
non sit visum tale, quorum ingenium & iudici
um alijs in rebus pro valido sit habitum. **Probab-**
ile est, quod cuique videtur ita esse, non certa et
evidenti ratione, sed verisimiliore, quam sit cons
traria: sumitur aliquando probabile pro conper
to & explorato, sed de illo priore nunc loqui
mur. **Probabilia** vel infirmantur, vel

Probab- tolluntur penitus: infirmantur: si planum fiat
biliora. minus esse in eis robur, quā putabatur: solere
contrarium plerumq; euenire. Tolluntur obiecti
one eorum quæ illi sint vel necessaria vel magis
credibilia: & patefactione circumstantiarum, cur
in hoc loco, in hoc tempore, in his rebus illud nō
procedat. Probabiliora sunt quæ efficaciora pro
se habent argumenta, quæ uē pariter efficacia, sed
plura tamen sunt, quibus quisq; fidem habet, q̄
maiolem, hoc sunt magis efficacia. In coniecturis
non satis labefactat, qui non necessaria
ostendit, aut nō fortes, sed qui non bonas: quod
fit exponendo in plenisq; vsu venire contrarium
non similibus tantū, sed in hoc eodem loco, tem
pore, hominibus, rebus: vt erubescere hunc,
& trepidare, & titubare, & perturbari pro si
gno

no conscientiae accipitur: atqui sic solet in omni cō
 gressu, etiam apud amicissimos, tutis & securis
 rebus, vt Cicero de quacunque causa dicitur.
 Iam vero argumentationem aptam & confectā
 vel repellimus, vel dissoluimus, vel eludimus,
 vel retundimus Repellitur, quum negatur be-
 ne colligi: dissoluitur, quū profertur captio, quae
 quia ferē fit ex ambiguo & simili, idcirco uocat
 distinguere: in quo tanquam redias aut plures in
 partes discisa, membrum vnum ipsi nobis sumi-
 mus, alterū vel reliqua aduersario concedimus:
eluditur: quum adfert absurdum, quod sequerē
 si ita esset. Retunditur, & quasi opprimitur, quū
 fortius contra id argumentum opponitur. Qui
 verò negat aliquid in argumēto ita habere, nihil
 ad argumentationem dicit, sed ad examen partiū
 illius: de quo iam sumus locuti. Elusio à retusio
 ne non multum distat: utraque ab Aristotele ap-
 pellat̄ ὑσκαλία, Latine ad verbum instantia, sed ap-
 positū rei vocabulum est obiectio, vel obex: q̄
 velut currenti argumento obicitur, vt sit in flu-
 minibus: quod est non connexionem argumēti
 dissoluere, aut discindere, sed venienti occurrere
 & quasi cursum impedire. Idēq; cogitationi no-
 strae non raro accidit. Nam quum ex intentione
 argumentationis res sequitur per absurda, tum
 animus velut iniecta manu sistit primum, hinc
 quum se non bene progressum fuisse deprehē-
 dit, vnde coeperat reuertitur: & quamuis nesciat

Argua
 mētatio
 nis tra-
 ctatio.

De in-
stantia.

de re

dicete, quo nam sit falsus loco, ubi sit erroris cau-
sa errorem tamen inesse non dubitat. Opponit
ob argumentationi ex eodem, ex simili, ex cō-
trario, ex autoritate. Ex eodē: si quis dicat amor
bonum quia dulce: occurritur, imō malum, quia
indigentia. Ex contrario: bonus vir amicis noce-
bit, quod ab eis lesus, à quib⁹ minime oportebat;
nequaquē, quod nec malus amicis noceat, etiā ab
eis læsus. Ex simili: hic homo maleficio est semel
affectus, semper igitur oderit: qui hoc: quum be-
neficio affecti non semper ament. Ex autoritate:
ignoscendum his, quia sunt pueri: obicitur, imō
Solomon iubet, vt virga ne discedat à puero. In
quo sunt exempla dictorum, & factorum. Para-
cendum huic, quia filius. Atqui Torquatus, &
Brutus etiam occiderunt suos: & maluerunt or-
bi vitam agere, quàm habere improbos. In quib⁹
bus non dissoluitur vinculum prioris cum poste-
riore, sed fluxum atque inualidum ostenditur.
Quancūq; in multis elici potest, quod dissoluat,
sed longiore ambage: ut quum dicimus, bonum
virum non læsurum amicis læsum ab eis, quod
malus non referat amicis maleficii gratiā: sic sol-
uitur prior probabilitas ex secunda, quod læsio
nō debet esse causa vltionis in bono, quando quis
dem non est in malo: quod est argumentum à cō-
paratione minoris. Tum maleficio semel affectus
semper oderit, ex obiectione efficitur, amorem
non esse perpetuum, itaque nec esse naturæ affe-
ctuum, vt sint perpetui: quare quum odium sit
affectus,

Non enim
affectum
esse ppetuum
nos

affectus, mutabitur tempore. Dicendum jam est
de singulis argumenrationum generibus **Exemplū**
logismi quidem quæ sit ratio, quæ deunctio p-
positi cum intentione, alibi demonstrauimus.
Exempli uis est in similitudine: nam similibus
caulis similes attribuit natura effectus, similibus
principiis similes progressus atque exitus: simili-
bus qualitatibus, atque affectionibus similes fa-
cultates & eiusmodi. Idcirco ad persuadendum
non repugnanti, atque ei, qui vltro sequitur, ap-
tissima est hæc probandi uia: vt quæ docet et ostē-
dit magis quàm cogit: confirmatur similitudine,
diff. similitudine infirmatur: quam difficile non
est in omni simili inuenire. Neque enim sunt vlla
tam conformia, quæ non aliqua in re discrepent:
quin etiam si repugnans eam differentiam non
inueniat, haud in re culpam esse suspicatur, sed in
se, qui vel non bene inquæserit, vel non facile in-
ueniat: examinandum est tamen an difformitas
sit in eo, quo de agitur: vt Cato se occidit, ne Cæ-
sari seruiret, ergo tu occide te, ne seruias tyranno:
respondebitur non esse simile: nam Catoni sum-
mum erat malorum seruire, & illis profanis: at
inuitis Christiana pietate nō item: adiicitur, imò
summum malorum est seruire eū quem CHRIS-
TVS liberum fecit. Ita est, non quidem homini
seruire, sed peccato & diabolo, Demosthenes tan-
tus euasit Orator studio, cur non & tu quæ-
Quia in illo studium ardentius, ingenium uiuis-
dius, iudicium acrius, sermo patrius haustus cū-

F in lacte

Similitud.
mus

1

Differenit
at Exor

Collatio
Exempli

lacte. In libello Ciceronis de Senectute, quum
Cato exemplo sui docuisset non debere ætatem
grauem esse senibus, excipit Lelius: fortasse dixit
quispiam, tibi propter opes, & copias, & dig-
nitaetm tuam tolerabiliotem senectutem videri:
id autem non posse multis contingere. subijcit
Cato: non dignitatibus, aut diuitiis fieri ætatem
leuem, aut molestam, sed sapientia vel stultitia:
nec solum triumphalibus viris iucundam esse se-
nectutem, sed ñs etiam, qui pure ac eleganter æta-
tem transegerunt. Si dissimilitudo non sit præ-

31

sto, consilium erit sequendum M. Fabii vt du-
bia liceat dicere fabulosa: quales sunt apologi,
poeticæ narrationes, Milesiæ fabulæ, res multæ
Chalcedorum, Persarum, Aegyptiorum: sin vera
& certa esse constet, tentandū, an obtineri po-
terit, ne illa quidem recte esse facta. Tum autori-

148

tas eius excutitur qui quid dixit, non dixit, fecit,
non fecit, quanti oporteat esse momenti apud
nos: confirmatur autoritas ad corroborandum
argumentum, eleuatur ad debilitandum: de quo

1111

Enume-
ratio

in inquisitione veritatis diximus. Enumera-
tione depræhensæ sunt artes omnes, nempe ex
multis experimentis collecta formula. Si hæc
herba nocuit huic homini, profuit illi asino & hu-
ic & illi, ergo ^{omni hōi} nocet, omni asino pro-
dest: si in aliquo ^{omni hōi} instatur, ruit totum. Sed omnes
singulares percensere impossibile. Aliquas pro
omnibus sumimus, ad prostremum vero adijci-
mus, quod sit pro alijs: vt sic in cæteris, vel non
videtur

1

Videtur aliquid esse in contrarium, vel non esse
in contrarium obseruatum. Infirmantem dare
aliquid ad oppositū est necesse: tunc vel destruit,
vel concutit. Scrupulum etiam inijcit addubita-
tione: fortasse non sic esse in omnibus, rem esse
nouam, necdum satis exploratam: vt de lingno
hebeno, & multis rebus, quæ hanc primum æra-
te in notitiam venerunt: vel quod paucis est id
deprehensum. licet tum ex ijs adferre aliqua,
quæ quum crederentur esse certissima, tempus
docuit non esse talia: quæ exempla non rara sunt
& in natura rerum, & in vita hominum. Alter
verò vel ostendet, quid sit vitii in eo, quod ille
obijcit, cur ab aliorum natura degeneret: vt si
radix arboris sit medicata: vel saltem impetret
in plerisque: pro re noua multa sunt experimen-
ta, pro vetere multos quæsisse neminē inuenisse
in contrarium. Saltem verisimile esse, quando
quidem aduersum nemo comperit toties vesti-
gatum. Inductio Socratica argumentatio est con-
formis naturæ: quum in alijs ita sit, quæ sunt si-
milija, ita debere esse in hoc. Qui depellit, reddat
causam differentiæ, quemadmodū in exemplo.
Sed maiore hic esse, ac fortiorem conuenit, vbi
tot sunt exempla allata pro vno aliquo: velut
cui credas nauem in periculo, eligis non amittio-
rem, sed peritiorē: cui rem publicam, cui equū
domandum, ergo cui pecuniam: ex aduerso oc-
curritur, non est ita: nam in illis opus est arte, hic
fide. Tum faciendū est planum & illic esse opus

11

*Confirmatio
is psidia*

11

Inductio

Exm

G fide

Vsg Epag
garum

fide. & hic arte: quoniam quidem si inimicus sit
prodet consulto: & hic si imprudens, perdet ne-
sciens: nam eandem illam adferre pro instantia
de qua est controuersia, per absurdum est. Vtebas-
tur etiam Epagogis Socrates, quod aptissimæ
sunt ad capiendum: quum enim singularum res

Compa
ratio.

interrogatiunculæ proponuntur, minus ap-
paret fraus: quæ profert se uelut acie explicata: mi-
nusque circumspicit is, qui respondet, quid sequa-
tur ad posita sibi, ac concessa, quid repugnet. In
comparatione vis late est sparsa, nec ad certam for-
mulam potest redigi, quæ ad inuentionem argu-
mentorum magis pertinet. Paria aut maius, &
minus inter se in aliquo vel aliquibus conferun-
tur. Intuendū an in eo ipso sint paria, vel maius:

- I -

et minus. Priuat⁹ homo gignit tot liberos, nō gi-
net rex: non sunt in hoc maius et minus. Priuat⁹
concionabaris, ergo & consul, non sunt maius et
minus in concionando: quæ sæpenumero præhæt
urbanitatis materiam. Quin ego vno verbo
cedam, cui cedunt in omnibus triginta legiones:
inquit Phauorinus. In eo quod fit, quid maius
sit aut minus dicere est eius, qui vires rerum no-
uit: vt hoc efficit illa herba, ergo & illa alia: in eo

Relatis
ua.

autem quod decet, prudentis. A minori aptum
est argumentum confirmationi: A maiori in-
formationi. A pari vtrique. Similiter de rela-
tiuis dicit Aristoteles, quod posito vno, ponitur
& alterum: sublato, tollitur: Sed hoc recte est in-
telligendum: si aliquis est pater, aliquis est filius:
si nula

Rela
tiuis

si nullus est pater, nec filius: & hoc quidem certe
in essentia. nam in alijs nō sunt relatiua: Nullum
patrem video, ergo nec filium: null⁹ filius docet
ergo nec pater. Videndum vt rite assignetur re-
latiuum: est seruus, ergo serui seruus; non bene,
sed heri seru⁹: Nam vt alibi est declaratum, sunt
quædam paria: amicus inimicus, simile dissimile. *Diuisio*
Alia imparia: pater filius, herus seruus, Neq̄ ve-
ro proba est hæc collectio: est seruus, ergo comi-
tatur herum: sed sic, ergo est sub hero: sicut est he-
rus, ergo possidet seruum: quando in hoc est ser-
uus, vt sit sub heri potestate: & herus, vt posside-
at seruum. Iste non est pater, ergo nec filius, in-
ualida est: non enim dictum est tollere mutuo
in singulis quod dictum est in vnuer-
sali: in singulis autem imparibus contra va-
lent: vt respectu eiusdem posito vno, tollatur
alterum: hic est discipulus huius, ergo non magi-
ster huius: nec solum comparatione eiusdem re-
latiui, sed eiusdem rei, in qua cōmittuntur: nam
potest esse simul, & discipulus & magister, in di-
uersis rebus. In aduersis, & priuantibus, & dis-
fitis ad infirmandum, cernamus prius, an illa ha-
beat medium, an sit tempus & subiectum à na-
tura definitum, istuc verò aliunde petetur. Ob
seruandum etiam in quo sint talia: do coenam ho-
minibus, non ergo equis, non sunt in hoc disti-
ta. hic homo habet seruos albatos, nō igit̄ atratos
haud sūt vtriq̄ in hoc aduersa, si quē delectat visus
huius est cæcitas inimica, in hoc priuatiua: quippe
G ij quam

quam delectationem potest afferre visus, hanc ex-
Grada- citate necesse est amitti. In gradatione vis est, vt
tio. quod sequitur ad minus, nempe ad illatum, se-
quatur ad maius, nempe ad rationem. Cauenda
est hic, vt in omni genere argumentationis, am-
biguitas: studiosi amant otium, qui amant otium
sunt desides: aliud est otium studiosorum, aliud
desidium, Quod hic puer vult, mater vult: quod
mater, vult pater: quod pater, populus: puer vult
pila ludere, ergo & populus: aliud est, quod puer
vult matrem velle, aliud quod mater patrem,
aliud quod pater populum. Transitus est obser-

11

Sorite.

complexionem: neque enim verum est illorum
aliquod in vniuersali. In Soritis multi erant Stoi-
ci, & Academici noui illi ab Archesila & Car-
neade in deprehendendo quæ sunt multa, pauca,
magna, parua, longa, breuia, lata, angusta: omnia
denique, quæ dimensu quodam animi sunt per
partes constituta, de quibus Cicero quarto Aca-
demicarum quaestionum meminit. Res valde est
spinosa, & inuoluta, propterea quod terminos,
quæ consistunt in diuisibili, ipsi in intellectui puncto col-
locari postulant: nec acerrime consummatur singu-
lis gra-

lis granorum, nec destruitur: vt nec pilis cauda
equi, aut numatim est diuitias definire, sed mul-
tis simul: ita adijciendo per indiuidua mirum nō
est, nunquam attingi, quod quæritur. Adde q̄
nec per diuisibilia & quidem lata, qualia sunt
quæ mens nostra in illis capit: itaq; per modios
tritici est agendum, per crines centenos, per lester-
tia, & huiusmodi. Dilemma aptum est ad pertur-
bandum, quum animus velut indagine vndiq; **Dilem-**
circumseptus, non statim prospicit exitum: aperi- **ma.**
tur effugium, si quid sit medium, vt si duxeris di-
uitem, erit ferendum: si inopem, alendum: medi-
um est aliquid, vel reflectitur antistrophe: Si
diuitem, lautius viuam: si in pauperem, quietius. **Reflexa.**
Sed hoc non tam est refellere dictum, quàm rege- **Proba-**
rere. Sunt aliæ probationes conclusionis, quæ **rio.**
reflexæ nominantur, quum negata illatione sus-
mitur eius oppositum, ex quo solo, vel eo cum
vna parte propositi res ad id quod est maximū,
& grauissimum deducitur, duo contradictoria
ostendi simul vera. illi priores ductus sunt recti
ad docendum & dicendum apti, iste ad refellend-
um: quemadmodum syllogismi, qui affirmatis-
ue concludunt, valent ad probandum, qui nega-
tiue, ad improbandū at vero in probationib; &
quali putatione hac tam diu progrediendum,
quoad veniatur vel ad eam, quæ necessaria sit, &
omnib; cognita: vel ad probabilem, cui sine ab-
surditate magna refragari non liceat: probabile
dicitur, quod cuiq; est receptum. Huc vsq; post-
quam

quæ perueneris, si pergas ulterius, periculū erit,
nimirū ne sicut est in prouerbio, nimum scalpen
do sanguinem elicias: & viuū rescindas, dum su
peruacanea immodice cōsectaris putando. Illud
in primis animaduerti conuenit, non omnia rerū
genera, quæ posita sunt in dubitatione paribūs
constabiliri argumentis posse. Quæ res sub sensu
suum notitiam cadūt, aptiora argumenta admit-
tunt, & sensui magis exposita: cuius notæ sunt
effecta naturalium causarū. Quæ uero mēte, ea in-
formationibus, quas hominum mentibus natura in-
sculpsit, fulciuntur: ut multa in mathematicis, &
prima philosophia. Porro quæ mentis indagine
quali eruunt abdita & abstrusa, credibilibus sunt
quibusdam contenta, vel sensibus vel menti ma-
gis accommodatis. At quæ prudentia, & usu uitæ
ea exposcūt, ad quæ plura sequūt publice aut pri-
uatim cōmoda, vel certe potiora, & ampliora,
vel pauciora et leuiora dāna siue in futurum siue
in præsens. Multū ualeat in his autoritas illorum
qui sapientia & probitate præstantes esse homi-
nes existimant: de quo numero sunt studiosi sa-
pientiæ, senes, negotiorū callidi, legum latores,
magistratus, senatores, populi, ac ciuitates, quas
accepimus hū institutas. In his quæ docent cœli-
tus, quæque sensum omnē captumque humani ani-
mi exuperant, & à solo Deo cognosci possunt
& tradi, potissimas partes ferunt dei ipsius auto-
ritas, tū eorū, quos à Deo illustratos & edoctos
esse

Sensibilia

Quæ sit

*1 argumē
torum
ratio.*

*11 Deph
ca*

*113 / notat
gata*

1111

*Exsequia
ta*

IMI

Sublimia

esse euidencia nobis signa ostendūt: vt argumēta
 quibus dicta sua confirmāt, dictis ipsis sint similia
 lia, nempe diuina & naturā excedentia. At quem
 admodum probabilia sunt ad probationem am-
 bigui ad mota, ita absurda ingerunt ad reuincen-
 dum contradictoriū eius, quod nos iutendimus
 Vt pietas est summū bonorum : nā ni esset, cedo
 quid aliud in eius locum reponeres: id ne qđ sitū
 esset in aīo: an qđ in corpore: quæ in corpore, cōa-
 munia sunt nobis cū beluis: quæ in aīo, cū dæmo-
 nib⁹, dempta pietate: sumi erga hominū boni vel
 belluæ participes erūt, vel dæmones, quod est ne-
 fas. Absurda eodē ppe modo cēsenti, quo p̄babi-
 lia. Hactenus de tacita & vera cuiusq; secū disputa-
 ratione. Nam in cōmissa illa & cōparata, quæ est
 duorū, non perinde potest verū cerni, ac excudi,
 vt in illa interiore. Conflictu enim externo mentis
 acies turbat vel affectionib⁹ suscitatis, vel attentio-
 ne ad ea, quæ sunt foris. Adde quod, quæadmo-
 dū prudenter inq̄t Aristo: duorū dissertio, & ser-
 mocinatio per orationē fit: in qua multæ oculi-
 rantur fraudes & latenter irrepunt: quæ verò dis-
 putatio est vnus secum, fit per res, quæ om-
 nia liquidius ante oculos statuunt, ac apertius.
 Itaq; etiam in ea, quæ vnus est disputatio, si per
 orationem exerceatur, multas se insinuare in ani-
 mum fraudes est necessum. Quippe fraus omnis
 ex similitudine orit vel veri vel boni: at similia-
 tudo æceps maior p̄optiorq; ē intelligētia dictio-
 nū, q̄ rerū, Sed de hac nobis aliquorū siue discep-

Probabilia
 Absurda

Ex m. 16.
 Suedj

Disputatio
 ratio ex-
 terior, p̄p̄t
 exterior

In quā
 sub vnus
 oratio disp
 utatō

ratione siue altercatione paucula quædam vide
dicenda: ne hæc scholæ exercitatio desiderari tan
q̃ prætermissa à nobis possit: tamen si de ea mul
ta & in libris topicis, & in elenchis Aristoteles
præcepta tradidit. Nos vero breuiter more no
stro ac dilucide summas contrahemus earum
rerum, quæ nobis ad hoc institutum vide
buntur facere. Caput est in altercatione omni
ut sciatur, quid positum sit in controuersia, &
de quo disputâtes cõtendunt: alioqui enim teme
re ac ridicule multa vltro citroq̃ iactabunt: quod
passim videmus in disceptationibus contingere
ut alter aiat cœlum agitari, alter conetur euince
re terram in mundi medio quiescere. proximum
est ut respondens perspectam illorum omnium
habeat naturam, de quibus agitur: ut ea non so
lum à diuersis atq̃ ab similibus cogitatione ac an
imi iudicio seiungat, sed à conformibus etiam,
quæq̃ ex similitudine fucum possent facere ad
fraudem: ex hac separatione nascet, ut & distin
guere ambigua, & diuidere, & diffinire recte
valeat. Quæ trium ignorantia magnos in disputa
do & turbulentos errores affert, clamoresq̃ ab
sonos, plenos contentionis, quum velut andas
bata, qui pedem contulerunt, oculis clausis dis
micent, & plerumq̃ vsu venit, ut quæ quis igno
rat, tueatur pertinacius, siue oppugnet, seu pu
pugnet, ratus vera sese asseuerare: quum contra
qui à falso se stare non nescit, lentius agit, ac res
missus ex conscientia uidelicet, non ignarus capi
tare.

tare se tantum. Quapropter ut hæc uterque clari-
us peruideat, conseruandum est iudicium inte-
grum, minime perturbatum tempestate aliqua
affectionum: quæ omnes incitatae & accensæ ve-
lut fumum quendam rationi & facultati iudi-
candi offundunt, quo veri perspicientia impedi-
tur. utilissimum est altercando non commoueri
animo. Idcirco biliosi, feruidi, iritabiles, capta-
tores inanis gloriolæ non sunt idonei altercationi
præsertim aduersus sophistam vasrum. Incen-
duntur enim facile & censuræ tanquæ deſciantur
de gradu eorum, quæ dicuntur, ut quid vel an-
tisophista obijciat, vel ipsi respondeant, non at-
tendant. Tum studiosus gloriæ adeo est obseru-
dis omnium vultibus, gestibus, nutibus occupa-
tus, ut ea quæ dicuntur, non possit animaduerte-
re. Confine intelligentiæ rerum earum, quæ in
contentione versantur illud est, ut aduersarii ver-
ba probe intelligat, quo sensu ab illo soleant di-
ci, quo ab auditoribus accipi. Sophista est, qui nõ
veritatem sequitur rei, sed opinionem auditorũ
venat de se: in qua finem sibi statuit vel quæstũ,
vel gloriã, vel irrisionem aduersarij, aut aliquid
affectedus prauĩ. Quare argumentis laborat effi-
cere, ut quæ antisophista confirmarit, labefacta
ab se Alii credant, & ostendisse falsa esse, illum
p̄ veris cõplexauĩ: falsũ id esse duorũ modorum
altero conuincitur, vel quum idem ipse qui affir-
marat, victus ratione & argumentis cõfiteretur se
falsum sensisse, quæ est repugnantia, vel quum id

*Cui nõ sunt
idonei dis-
putatio-
nis*

21

*Sophi-
sta.*

1

2

G V quo

quo argumentorum viribus protruditur, con-
trarium est opinioni eorum, quibus fides iure de-
beatur, nempe sensui omnium, vel opinioni ac
sententiæ eorum, qui adsunt, vel receptis vulgo
opinionibus, vel eorum, qui pro sapientibus ha-
bentur censuræ ac iudicio: quæ pro falsis manife-
sto exhibantur, aut pro absurdis atq; absonis re-
probantur, aut non admittuntur tanquam para-
doxa. Sed maxime omnium cupit sophista ab ip-
so eodem aduersario confessionem contrarii ex-
torquere. Non enim perinde & gloriosum sibi
ducit, & diuersam tuenti partem turpe, si ille fal-
sum aliquod vltro admittat, q̄ si quid parado-
xum ac dubium pugnās cum eo, quod posuerat
altercando cogatur recipere, molem & vim ratio-
num non sustinens. Sed nos tamen momenta-
neam illam gloriam tantopere affectanti conce-
damus facile: modo ipsi veritatis fructum tenea-
mus: vt si aberrasse sentiamus nos, reuertamur in
viā siue vltro, siue ab alio admoniti. Quippe sa-
tius & fructuolius est recta ingredi, quò intendi-
m⁹, q̄ aduersario nō cōcedere de victoria, & per-
tinaciter tueri falsum: inuicti quidē persisterem⁹,
sed cōtra verū, à q̄ vinci longe præstat, quàm om-
nino contra illud tēdere. Vincti ab homine cōtra
disputante leue est ac breuissimum dedecus, falli
autem & decipi malum ac miserum: nec raro v̄in-
ci re ab altercante per pusillum honorem illi parit
tibi vero emolumentum grande: discedit ille in-

Est vinci

Sepe non

magis glori-

osum q̄

vincti

status victoria, tū liberatus ignorantia tanto æ
tam fœdo malo. Vitanda sunt tamen in sophista 111
tria potissimū captionū genera. Ambiguitas om
nis seu verbi vnus, seu multorum, propositio
falsorū dogmatū pro veris, nempe vniuersaliter
dictorum, quæ tantū in parte valent, & collig
dæ argumentationis nexus fraudulentus. Nec
eius inter disputandum doli nos lateant. Nam
ille in quibus situs est negotij totius cardo, age
re se contemptum simulat quo id negligentius à re
spondente expendatur. Tum quæ perperam
sunt admissa, vel cōcessa, vel negata, blandis ver
bis appbat, ac extollit, vt in eo confirmet respon
dens, quod cum assensu & laude videt accipi. Ita
q; suspectus sit nobis siue negligentiam præ se fe
rens, siue approbationē. Proponit etiam quæstio
nes varias: vt ex responsionibus in eam demum
inuadat, quam se ex animi sui sentententia tracta
turum confidat. Quocirca vnā aliquam iubebit
museum deligere, quam velit ventilari. Quod
si coeperit ex nostro campo digredi, sentim'q; &
dolose aliorum pellicere, cogendus est, vt de sta
ru quæstionis disputet, de'q; eo, in quo uersabitur
cōtrouersia, id'q; impēse vrgendū: ne imprudētes
eo delabamur, de quo diceremus imparati. Qua
prop' si disceptatio certa sit ac finita, expediet in
respondēdo paulo plurib' explicare rem: ne am
biguitate obscurescat, & ignorantia claudat, vn
de breuissimo gradu dol' inuadat tāq; ex insidijs

Prefixo
scopo in
hocce

Sophi-
sta re-
spōdes.

1111

ad quem patefaciendum si post longam alterca-
tionem reuertamur, credat aliquis non sponte no-
stra huc nos venisse, sed deuolutos sophistæ ima-
pulsibus: sin autem disputatio in certa sit atq; infi-
nita, de eo, quodcumq; poterit ex verbis nostris
sophista arripere, consultissimum fuerit breuissi-
ma responsa interrogationibus reddere, et maxi-
me ad rem. Sed sophista interim sinit sese roga-
ri, vt ostendat, quàm facile nos eludet, ac frus-
strabitur. itaq; responsiones ædit ancipites, vt
semper sibi caueat effigiū. Operæ p̄tium fuerit ex-
igere vt apertius loquatur, & rem diffinitione
ac diuisione planiorem faciat, vt omnia circum-
stantibus reddantur apertiora, ne & nos illi vi-
deamur cauillando similes. Itaq; dabimus nos
operam ne ludere atq; argutari in verbis existi-
memur, sed ijs vttemur naturaliter eo ipso sensu
quo ab spectantibus consueuerunt sumi. Sunt
interrogationes nonnullæ multiplices, quarum
simplex & categorica responsio ambiguitatem
ex quæsito trahit: fecisti sacrilegiū? non feci: dubi-
um est, quorsum ea responsio pertineat: vtrum
quod nihil omnino surripuerit, an q; non sacrū,
vel non de sacro: hoc si sophista reculat expone-
re, vt captantē deludat, nos ipsi simplicius quæ-
rendo explicabimus: surripuisti hoc, an non? Si
negat, id est euincendum: sin fatetur, ad hoc sacrū,
si idē si abnuuit, pbandum sin annuit, an de sacro.
Idem. accidit in quouis argumento multicipite,
vt si quis persuadere velit imperium vnus esse
optimum

Optimum, quod Romani in maximis quibusque reipublicæ periculis ad creandum dictatorem soliti essent, confugere. Sophista hic inueniet, quo & Romanos perstringat, non fuisse illam bene constitutam ciuitatem: & de dictatoribus cauilletur, vertisse illos civilem & legitimam potentiam in tyrannidem, vt Syllam, & Cæsarem & legitimam potentiam in tyrannidem, vt Syllam & Cæsarem. & quod non semper id sit factum: vt in cæde Clodiana, & alijs nonnunquam: itaque adhaerebit, cui erit commodissimum, vel ex vno in aliud transilier: nos vero in eo vt sistat, postulabimus, in quo sit caput controuersiae. Sed ille tamen quum de re non habet iam amplius quod dicat, ad auertendam ab argumentis audientium intentionem, vel dicit de aduersario, vel ad res alias egreditur: quæ iam ad disputationem, non pertinent, & veri inquisitionem, sed ad rixam, aut inanem quandam uelitationem: in quibusdam vero interim ad præsentem necessitatem elabendi.

INDEX MENDARVM.

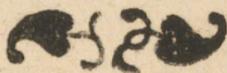
Litera maiuscula, compaginem. Prior numerus, paginam. Posterior, versum: litera a, prioris paginæ faciem, b, posteriorem indicat

- A. ij. a. x. lege *ἰὺ πράττειν* non *ἰυπραττειν*.
 A. ij. b. versu vlt. in tabula.
 A. iij. a. xv. lege tractatu, post dictionem *Nono*.
 A. iij. b. versu xxvij. adcesserit.
 A. v. b. i. lege redigere post dictionē cognatarū.
 Versu. xxvi. lege bona, post dict. voluntaria
 B. ij. b. iij. aquatile. Versu vlt. pruina, nō pruiua.
 B. vi. a. xxi. cognitionem, non cognationem.
 C. iij. a. xxvij. disci
 C. iij. b. v. postremo,
 C. v. b. ix. minusculæ, c, m, etc.
 C. viij. a. xx. demonstrationem.
 D. i. a. i. Fidem hostibus esse seruandam. *Quam*
 propositi, etc. Ver. vij. subst.
 D. ij. b. vij. astringe, versu xxi. referente.
 D. iij. a. ix. *λίξιμ*. Versu xvij. *ἀφαίρεσιν τοῦ ἰναυτίου*
 Ver. xx. *ὑποτύπωσιν*. Ver. xxvij. *ἰσθῆρα*
 D. iij. b. x. diductio
 D. vij. b. Versu vlt. ad reges
 E. i. a. iij. torno
 E. ij. a. ix. vnicui'q; in sua etc.
 E. ij. b. xx. & in filiam
 E. iij. a. xvij. repugnantia.

E. ij. b. i. ego tibi etc. Ver. xi duplicata.
E. vij. a. x. vnum & pluradici
E. vij. b. Ver. penult. petere principium.

Si alia reperiantur minoris momenti, q̄ v̄
hic annotari debeant, candidus Lector boni cons
sulat, nam temporis angustia non permittit singula
tam exacte expungere.

Excussum Marburgi in Campo
ELYSIO per Franciscum
Rhodum.

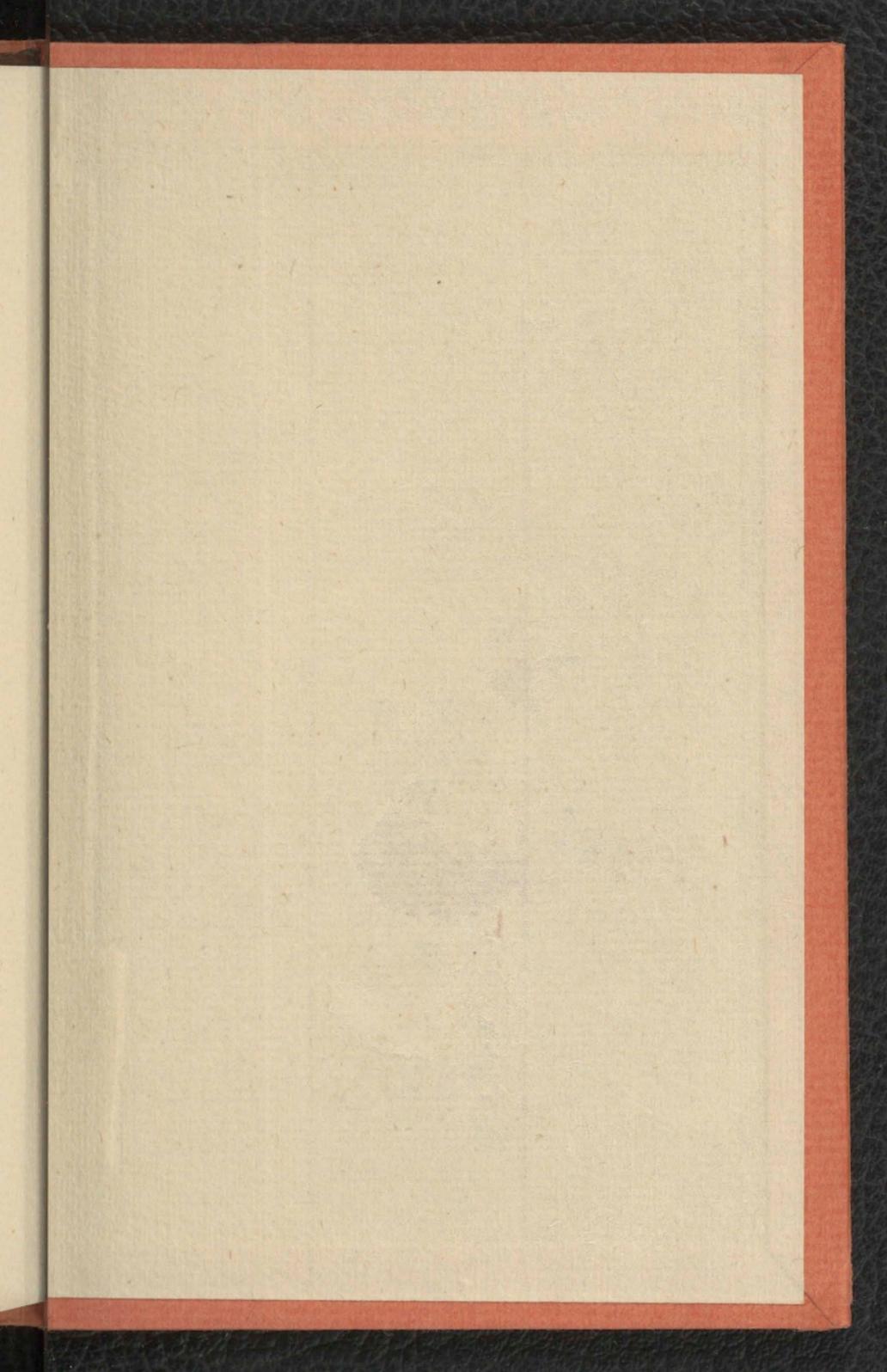
Einige der besten
E. v. d. ...
E. v. d. ...

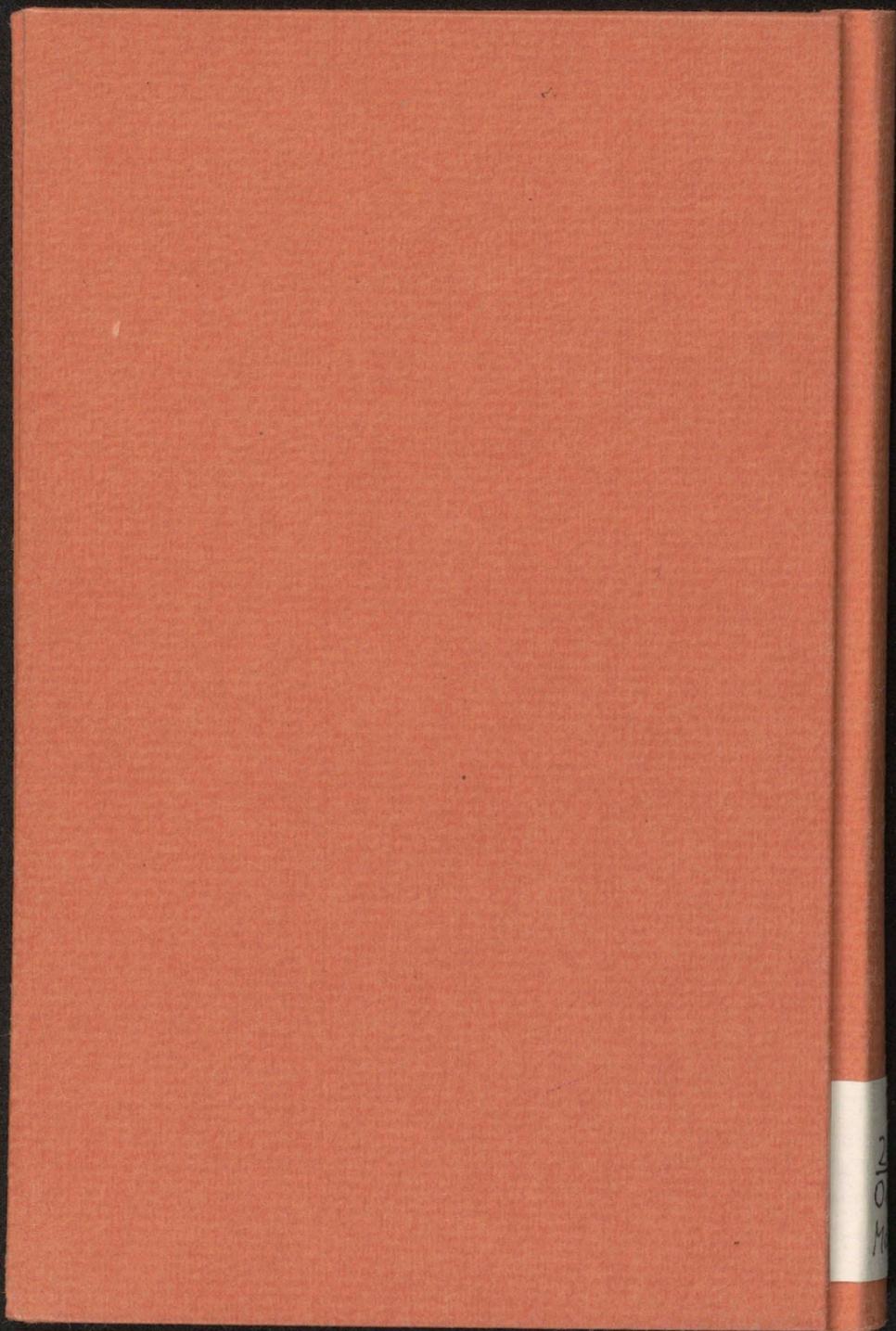
Die ...
In ...
In ...

Einige der besten
E. v. d. ...
E. v. d. ...

252
6

120

2
O
M